

GROENBELEIDSPLAN 2021 tot 2025

Sliedrecht

Gemeente
Sliedrecht

Colofon

Groenbeleidsplan 2021-2025

Een samenwerking tussen en	Gemeente Sliedrecht idverde Advies Willemsplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T 073 205 11 00 E advies@idverde.nl
Opdrachtgever	Gemeente Sliedrecht Team Beheer Openbare Ruimte Industrieweg 11 3361 HJ Sliedrecht
Projectnummer idverde Advies	7222200137
Contactpersoon idverde Advies	ND
Status	Definitief concept
Datum	juli 2021

Voorwoord

Groen en natuur doen een mens goed. Zelfs zonder mensen is natuur al heel waardevol. Als gemeente werken we daarom hard aan meer en natuurlijker groen in Sliedrecht: meer bomen, meer soorten, meer weidehommels en groene spechten.en minder steen en asfalt. En dat – waar mogelijk – in een natuurlijke omgeving.

Door Sliedrecht loopt binnenkort een deel van het groenste fietsnetwerk van Nederland. Elk jaar worden er meer bomen geplant dan dat er gekapt worden en Sliedrecht wordt steeds groener door Operatie Steenbreek en de groene daken. En daar gaan we de komende jaren mee door. Want groen is van levensbelang voor Sliedrechters. Zij houden van groen en waarderen ons groen.

Het groen in ons dorp valt ons lang niet altijd op. Toch is groen één van de belangrijkste onderdelen van de omgeving waarin we leven. Hoe zouden we het vinden om in Sliedrecht te wonen als er veel minder gras, bomen of struiken waren? Het dorp zou een stuk minder fijn aanvoelen. Zowel het groen in de tuinen van mensen als het groen in de straten is erg belangrijk voor de beleving in het dorp.

Groen zorgt voor een prettige omgeving om in te leven maar doet veel meer. Het draagt bij aan de gezondheid, het zorgt voor een hogere waarde van huizen en gebouwen, het verhoogt de waarde van de natuur, het geeft verkoeling bij hitte, het helpt bij aan de waterhuishouding, enz.

Ik ben dan ook blij dat we een nieuw groenbeleid kunnen presenteren dat zorgt voor meer groen en natuur. Dit groenbeleid past bij het dorp en sluit aan bij de gemeentelijke ambities en de andere gemeentelijke beleidsvelden. Met dit beleid werken we samen aan een groen Sliedrecht. Dit plan versterkt en beschermt het groen in het dorp. Ik ga ervan uit dat Sliedrecht met dit plan nóg groener en nóg waardevoller wordt voor alle inwoners.

Ton Spek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5	3	Groenvisie	17
1.1	Aanleiding	6	3.1	Het karakter van Sliedrecht.....	18
1.2	Doelstelling	6	3.2	Groenvisie	18
1.3	Afbakening	6	3.3	Groene identiteit: van sober naar aantrekkelijk	18
1.4	Werkwijze en proces	6	3.4	Speerpunten	18
1.5	Leeswijzer	7	4	Groenbeleid	22
2	Verbeterpunten en kansen	8	4.1	Bomenbeleid	23
2.1	Terugblik Groenbeleidsplan 2015	9	4.1.1	Bescherming van bestaande bomen en boomstructuren.....	23
2.2	Belangrijke ontwikkelingen	11	4.1.2	Inrichting en aanplant van bomen	24
2.3	Overige aandachtspunten en wensen	12	4.1.3	Overlast gemeentelijke bomen	25
2.4	Kansen voor groen.....	13	4.1.4	Verhogen van de ecologische waarde van bomen	26
2.4.1	Groen in de woningbouwopgave	13	4.2	Bewustwording en participatie	26
2.4.2	Groen en water	13	4.2.1	Bewustwording.....	26
2.4.3	Inrichting en omvormingen	13	4.2.2	Inspraak en informeren	27
2.4.4	Handboek Bomen.....	14	4.2.3	Incidentele initiatieven	28
2.4.5	Snippergroen	14	4.2.4	Terugkerende initiatieven.....	28
2.4.6	Kansen voor herstel van biodiversiteit	14	4.3	Ontwikkelingen en actuele thema's	28
2.4.7	Focus op gezonde volwassen bomen	14	4.3.1	Vaste groeiplaatsen en ontwikkelingen.....	28
2.4.8	Samenwerking	15	4.3.2	Ondergrondse voorzieningen (energietransitie)	28
2.4.9	Kansen van particulier groen.....	15	4.3.3	Klimaatadaptatie	28
2.4.10	Initiatieven als voorbeeld	15	4.3.4	Bodemdaling	29
2.4.11	De waarde van groen	16	4.3.5	Biodiversiteit	29

4.3.6	Invasieve exoten.....	30	5.4	Herplantfonds	38
4.3.7	Bestrijding ziekten en plagen	30	6	Groenstructuur	39
4.3.8	Zonnepanelen.....	31	6.1	Structuuranalyse	40
4.3.9	Groen in de woningbouwopgave	32	6.2	Hoofdstructuur en parken	41
4.3.10	(Her)inrichting van de openbare ruimte	33	6.2.1	Hoofdstructuur	41
4.3.11	Groene verbindingen	33	6.2.2	Parkzone met de parken	43
4.3.12	Groenstructuren	34	6.3	Wijkgroenstructuren	46
4.3.13	Groen dicht bij water	34	6.4	Buurtgroen	50
4.3.14	Tijdelijk groen	35	7	Organisatie en samenwerking	51
4.3.15	Snippergroen	35	7.1	Intern.....	52
4.3.16	Koop, huur en adoptie van gemeentegroen.....	35	7.2	Betrekken van externe partijen	53
4.3.17	Risicovol groen bij speelplekken en schoolpleinen.....	35	8	Financiën	54
5	Gemeentelijk beheer van groen en bomen	36	Bijlagen	56	
5.1	Regulier groenbeheer.....	37	Bijlage 1 – Groenstructuurkaart.....	57	
5.2	Natuurlijk beheer	37	Bijlage 2 – Aanvullende toelichting hoofdgroenstructuren.....	58	
5.3	Boombeheer.....	37	Bijlage 3 – Toetsingskader verkoop, verhuur of adoptie van gemeentegroen	65	

1 Inleiding

Groen en bomen spelen een belangrijke rol in de openbare ruimte van Sliedrecht. Niet alleen zorgen zij voor een fijne aankleding van de straat; groen en bomen zijn ook van meerwaarde op het gebied van biodiversiteit, natuurbeleving en klimaatadaptatie en dragen bij aan een hoger welbevinden, een prettige leefomgeving en een goede gezondheid. In dit groenbeleidsplan omschrijft de gemeente haar ambities op het gebied van inrichting en beheer en zijn richtlijnen opgenomen om op een eenduidige manier te werken aan het groen en de bomen van de gemeente.

1.1 Aanleiding

Het oude groenbeleidsplan uit 2015 voldoet niet meer volledig aan de huidige behoefte van de gemeente en van bewoners. Als het gaat om de ontwikkeling en het behouden van het groen in de gemeente zijn in de afgelopen jaren nieuwe ambities en doelstellingen benoemd. Deze zijn medebepalend voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Denk bijvoorbeeld aan het geven van meer ruimte voor wateropvang of klimaatadaptatie of inwonerparticipatie, waar de gemeente veel belang aan hecht en waar ook in de Omgevingswet veel nadruk op ligt.

Daarnaast gaan inwoners de waarde van de groene leefomgeving steeds meer inzien en neemt de belangstelling voor het groen toe. Dat leidt tot een toename van bewonersvragen over de leefomgeving. De gemeente wil die vragen graag goed, transparant en eenduidig kunnen beantwoorden. Daar moet dit groenbeleidsplan handvatten voor bieden.

1.2 Doelstelling

De visie van Gemeente Sliedrecht op groen is de laatste jaren veranderd door nieuwe ontwikkelingen, inzichten en ambities. De doelen en kaders van de gemeente voor de langere en kortere termijn veranderen daarmee ook. Dit groenbeleidsplan verwoordt de bijgestelde visie en werkt die uit naar kaders en doelstellingen, die gedeeltelijk nieuw zijn. Daarmee leggen we de toekomst van het groen in de gemeente Sliedrecht voor de komende jaren vast.

Het groenbeleidsplan bouwt voort op overkoepelend strategisch beleid zoals Koers 2030 (Kadernota 2021), Structuurvisie Sliedrecht en de Duurzaamheidsagenda 2018-2022. En het plan wordt weer vertaald naar een beheer- en uitvoeringsplan.

Met het groenbeleidsplan geeft de raad op hoofdlijnen de doelen weer en stelt op basis daarvan kaders. Verbetervoorstellen voor specifieke locaties of aanpassingen in het beheer worden uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

1.3 Afbakening

Het groenbeleidsplan gaat over al het groen in de gemeente Sliedrecht. Dit betreft o.a. bomen, bermen, gazons, oevers, heesters, hagen en sierplantsoen. Dit groen bevindt zich voornamelijk binnen de bebouwde kom. In het plan worden uitspraken gedaan over gemeentelijk en particulier groen.

1.4 Werkwijze en proces

De gemeente Sliedrecht heeft ervoor gekozen het groenbeleidsplan op te stellen in coproductie met *diver* Advies. Op deze manier heeft de gemeente landelijke expertise in huis gehaald en zijn vanuit de eigen organisatie lokale kennis en ambities ingebracht.

Tijdens het planproces heeft zowel interne als externe participatie plaatsgevonden. In verband met de coronamaatregelen is de externe participatie digitaal uitgevoerd, via de gemeentelijke website en sociale media. Zowel individuele inwoners als belangenorganisaties zijn over het planproces geïnformeerd en konden via een speciaal geopend emailadres opmerkingen en suggesties doorgeven. Dat heeft waardevolle suggesties opgeleverd, waarvan er vele in dit beleidsstuk zijn verwerkt.

Ook medewerkers van de gemeente, met verschillende achtergronden en expertise, hebben een vragenlijst ingevuld waarmee zij aangaven hoe zij tijdens hun werkzaamheden met groen te maken hebben en waar volgens hen kansen/bedreigingen liggen.

1.5 Leeswijzer

Het document start met een situatieschets van verbeterpunten en kansen (Hoofdstuk 2). In dit hoofdstuk wordt teruggekeken op het voorgaande groenbeleid en worden ontwikkelingen en kansen beschreven.

In hoofdstuk 3 staat de groenvisie, uitgewerkt in speerpunten.

In hoofdstuk 4 worden de beleidsthema's uitgewerkt. Op basis van de visie en speerpunten (hoofdstuk 3) formuleert het hoofdstuk per beleidsthema de uitgangspunten.

Deze wijze waarop het beheer van groen en bomen op basis van deze uitgangspunten wordt uitgevoerd, is kort beschreven in hoofdstuk 5.

In hoofdstuk 6 is de groenstructuur omschreven. Binnen de omschrijving wordt ingegaan op de kenmerken van iedere structuur en – waar van toepassing – de ambities die we ermee hebben. Soms worden belangrijke plekken uitgelicht.

Hoofdstuk 7 is gericht op de belangrijkste organisatorische uitgangspunten van het groenbeleid.

De financiële vertaling van het groenbeleid is te vinden in hoofdstuk 8.

2 Verbeterpunten en kansen

Sinds het eerste groenbeleidsplan uit 1990 is de gemeente Sliedrecht bezig om structuur en richting te geven aan de groeninrichting van het dorp. Door de jaren heen is groen een steeds grotere rol gaan spelen in gemeentelijk beleid. Vooral de laatste jaren wordt in het kader van actuele ontwikkelingen (zoals klimaatadaptatie, de groeiende druk op de leefomgeving en opkomende plagen) het belang van een goed groenbeleid steeds groter.

Hoewel de grote groenstructuren veelal hetzelfde blijven, zorgen nieuwe ontwikkelingen en nieuwe informatie en kennis ervoor dat we op sommige punten beter met ons groen om leren gaan. Door de in het verleden bepaalde structuren te beschermen en te versterken met de kennis van nu, ontstaat een steeds duurzamer en gebalanceerder groenbeleid. Een beleid waarin de natuur (en daarmee biodiversiteit) wordt versterkt, groenzones behouden blijven en er toch nog ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen.

2.1 Terugblik Groenbeleidsplan 2015

Het vorige groenbeleidsplan van de gemeente Sliedrecht dateert uit maart 2015. In dit plan ligt de nadruk op de bestaande groenstructuren en hoe deze beheerd en versterkt moeten worden. De gemeente maakt in de groenstructuur onderscheid tussen verschillende schaalniveaus:

- Hoofdgroenstructuur,
- Wijkgroenstructuren en
- Woon- en buurtgroen.

In januari 2020 is het groenbeleidsplan 2015 geëvalueerd. Bij de evaluatie is gekeken hoe de acht doelstellingen uit het plan de afgelopen jaren zijn ingevuld. Per doelstelling kwam daar het volgende uit:

1. Het inrichten van herkenbare en samenhangende groene structuren binnen Sliedrecht

De gemeente heeft voor ieder niveau van de groenstructuur herkenbare beplantingsplannen gemaakt. Met een aparte beplantingsopzet voor ruimtelijke eenheden (hoofd, wijk en buurtgroen) uit het groenstructuurplan is meer herkenbaarheid binnen Sliedrecht gerealiseerd. *Deze aanpak moet gecontinueerd worden naar de toekomst.*

2. De biodiversiteit en groenbeleving vergroten en op kleine schaal natuurvriendelijk maaibeheer toepassen

Langs het fietspad ten zuiden van de A15 past de gemeente Sliedrecht natuurvriendelijk maaibeheer toe. Dit wordt verder uitgebreid naar andere daarvoor geschikte locaties. Ook wordt onkruid chemievrij bestreden. Daarnaast heeft de gemeente, in opdracht van de raad (groenimpuls), de afgelopen jaren verschillende locaties vergroend en

bermen omgevormd naar fleurige groenperken met vaste planten. *Ook deze aanpak moet voortgezet worden.*

3. Een betrokken samenleving bevorderen, een herplantfonds oprichten voor de herplant van niet gemeentelijke bomen, groenadoptie in woon- en buurtgroen blijven toestaan en extra bladkorven plaatsen

Al deze punten worden uitgevoerd. Het herplantfonds is opgericht en draagt bij aan meer bomen in Sliedrecht. Als bij een kapvergunning herplant niet mogelijk of niet afdoende is, wordt een storting in het herplantfonds gevraagd. *Op alle punten is continuering gewenst, waarbij de handhaving en controle op de herplantplicht nog beter zou kunnen.*

4. Voor ieder niveau in de groenstructuur (hoofd, wijk en woongroen) uitgangspunten samenstellen en deze duidelijk weergeven op een (digitale) kaart

De verschillende niveaus van groenstructuren zijn nu duidelijk weergegeven op een kaart en vastgelegd in het digitale beheerssysteem (ArcGIS). Een volwaardiger beheerssysteem (GISIB) is in ontwikkeling.

5. Het onderhoud van het groen binnen de gemeente op basis van de groenstructuur in drie soorten aanpak verdelen en deze weergeven op een beheerkaart

Voor ieder type groenstructuur is een afzonderlijke onderhoudsaanpak uitgewerkt en vastgelegd op een beheerkaart. Dat werkt nu goed.

6. De kaders voor verkoop en verhuur van gemeentelijk groen duidelijk maken

De groenstructuur van Sliedrecht is vastgelegd. Hierdoor is het afwegen van belangen bij verkoop van snippergroen eenvoudiger geworden. Voor hoofd- en wijkgroen geldt dat in principe geen grondverkoop plaatsvindt. In woongroen wordt alleen grond verkocht op basis van een vastgestelde toetslijst (Bijlage 3).

7. Objectiveringscriteria bij voorkomende klachten en hinder van bomen vastleggen

De afwegingscriteria voor het kappen van bomen waren in het groenbeleidsplan 2015 opgenomen in een adviesformulier. In 2021 zal de gemeente deze afwegingscriteria in een nieuwe gemeentelijke bomenverordening doorvoeren. Op deze manier worden de afwegingen voor het al dan niet verlenen van kapvergunningen eenduidiger.

8. Het groenbeleid integraal toepassen

Planontwikkeling binnen de gemeente Sliedrecht gebeurt integraal (in samenwerking met andere beleidsvelden binnen de gemeente). Het integraal ontwikkelen en toepassen van groenbeleid blijft een punt van aandacht. Het is van belang dat alle partijen (zowel politiek als de verschillende sectoren zoals groen, water, wegen, wonen en RO) samenwerken, zowel bij de inrichting van de openbare ruimte als bij het beheer ervan: elkaar goed laten weten waar men rekening mee moet houden bij inrichting en beheer. Juist door het te doen wordt steeds duidelijker op welke momenten dat nodig is. Ook prioriteiten in de ruimtelijke invulling worden dan duidelijker. De ambitie is om dit de komende jaren binnen het ruimtelijk domein verder te versterken.

9. Karakter van het groenbeleid

Met bovenstaande uitgangspunten was het beleid van het groenbeleidsplan 2015 "integraal" en "sober". Integraal groenbeleid leidt tot een efficiënte werkwijze, tijdige afstemming en een betere, functionele inrichting. Sober was van kracht omdat de gemeente het groenbeheer efficiënt en goedkoop wilde houden.

2.2 Belangrijke ontwikkelingen

Een aantal onderwerpen die het groenbeleid raken zijn de afgelopen jaren meer onder de aandacht gekomen.

1. Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert. Weersomstandigheden die we tot voor kort extreem noemden lijken steeds normaler te worden. De afgelopen jaren zijn in Nederland recordtemperaturen gemeten. In de zomers is de hitte soms extreem. Langere periodes van hitte en droogte worden in de toekomst wellicht afgewisseld met piekbuien waardoor zowel het slim vasthouden als het afvoeren van grote wateroverschotten steeds noodzakelijker wordt.

Op groene plekken kan de temperatuur meer dan 10 graden koeler aanvoelen dan op plekken met weinig groen. Ook kan groen een belangrijke rol spelen in het opvangen van water van piekbuien. Een doordachte groene inrichting kan de negatieve gevolgen van extreem weer dus sterk verminderen. Ruimtelijke adaptatie op klimaatverandering is daarom één van de hoofdthema's in Duurzaamheidsagenda 2018-2022.

2. Toename van plagen en de rol van biodiversiteit

Het afnemen van de biodiversiteit is een wereldwijd probleem dat ook in Nederland sterk speelt. Zelfs onze voedselvoorziening en gezondheid (via ziektes en plagen) lopen gevaar. Plagen zoals de eikenprocessierups worden mede veroorzaakt door een te lage biodiversiteit, in dit geval te weinig predatoren. De aandacht voor een soortenrijkere begroeiing en voor ecologische verbindingen neemt in Sliedrecht toe.

3. Woningbouwopgave

De komende jaren moeten in Sliedrecht 2.500 extra woningen gebouwd worden. Door deze woningbouwopgave neemt de druk op de openbare ruimte, en dus ook op het groen, toe. Of er nu binnen of buiten de huidige grenzen van de bebouwde kom gebouwd wordt, het groenbeheer zal telkens proactief moeten inspelen op de nieuwe ontwikkelingen.

4. Meer bomen

In het Collegeuitvoeringsprogramma 2018-2022 heeft de gemeente als ambitie vastgelegd dat er aan het einde van de periode 10% meer bomen

in de gemeente staan. Aan de realisatie van die ambitie wordt voortvarend gewerkt.

5. Bodemdaling

Bodemdaling is in Sliedrecht een probleem. Vooral bomen hebben hier last van, op twee manieren: veel boomsoorten kunnen slecht tegen ophoging van de bodem. Daarnaast zakken de bomen mee met de bodem, waardoor ze in de lagere gebieden met hun wortels steeds verder in het grondwater zakken en op een gegeven moment doodgaan. Voor beide problemen moet de gemeente een oplossing hebben.

6. Werkzaamheden

De vele werkzaamheden aan wegen, paden, kabels en leidingen (o.a. vanwege de energietransitie) leiden tot verstoring van de grond en daarmee vaak tot beschadiging van bomen (wortels) en ander groen. Door deze dynamiek halen veel bomen hun volwassen grootte en leeftijd niet. Dit plan geeft aan hoe we daarmee omgaan.

7. In 2022 treedt de omgevingswet in werking

Alle (deel)beleidsplannen en verordeningen krijgen in de nabije toekomst een plekje in het omgevingsplan. De inwoner hoeft dan niet meer afzonderlijke plannen te raadplegen om erachter te komen wat voor afspraken bijvoorbeeld voor groen in een gebied gelden.

Deze onderwerpen en uitdagingen vragen meer flexibiliteit en creativiteit van overheden, groene vakspecialisten en inwoners. Tegelijkertijd bieden deze kaders ook kansen om met innovatieve oplossingen te komen en tot een nog betere integrale samenwerking tussen verschillende beleidsvelden te komen. Daarvoor zijn heldere beleidslijnen nodig.

8. Oog voor inwonerp participatie

Het groenbeleidsplan 2015 benadrukte al het belang van een betrokken samenleving. Het groenbeleid en het nastreven van groene ambities is iets wat gemeente Sliedrecht samen met haar inwoners en bedrijven wil (en moet) oppakken om tot het beste resultaat te komen. Deze rol wordt dankzij de Omgevingswet in de toekomst alleen maar groter.

Binnen de gemeente Sliedrecht spelen enkele kleinschalige burgerparticipatie-initiatieven, zoals Stichting Sliedrecht Groen, Operatie Steenbreek en NME (natuur- en milieueducatie) de Hooizolder. De gemeente werkt goed samen met deze initiatieven. Deze initiatieven vullen de behoefte aan groenparticipatie onder de Sliedrechtse bewoners goed in. De gemeente krijgt geen signalen dat de bewoners op dat punt ontevreden zijn.

Veel groen staat op particuliere grond. Naast participatie in planvorming kunnen veel bewoners dus ook met hun eigen groen al veel betekenen voor Sliedrecht. Voor de gewenste ontwikkelingen op het gebied van klimaatbestendigheid, biodiversiteit het verbeteren van de luchtkwaliteit en leefbaarheid zal de gemeente waar nodig samenwerken met de eigenaren van niet-gemeentelijk groen. Vaak zijn dat bewoners, soms ook vastgoedorganisaties, zoals projectontwikkelaars en woningcorporatie Tablis.

2.3 Overige aandachtspunten en wensen

Bij de evaluatie van het groenbeleidsplan 2015 kwamen binnen de gemeentelijke organisatie nog een aantal aandachtspunten en wensen naar voren:

1. Koerswijziging: van sober naar aantrekkelijk

In het groenbeleidsplan 2015 waren "integraal" en "sober" de uitgangspunten. De ambitie is om het integrale karakter van het groenbeleid te blijven versterken. Het uitgangspunt 'sober' wordt nu anders gezien. De gemeente wil nog steeds kostenefficiënt werken maar zo dat de uitstraling van Sliedrecht groener en aantrekkelijker wordt.

2. Groenbeleving in Sliedrecht

Hoewel er enkele 'groene' wijken zijn, wordt gemeente Sliedrecht niet als een 'groene gemeente' gezien. De Adriaan Volkeringel wordt vaak genoemd als de mooiste locatie van Sliedrecht en industriegebied de Nijverwaard als de minst groene locatie.

Binnen de provincie Zuid-Holland heeft Sliedrecht het kleinste oppervlakte groen per inwoner. Ook het percentage groen ten opzichte van grijs (verharding en bebouwing) is in Sliedrecht lager dan in veel andere gemeentes (*Bron: natuur en milieufederatie Zuid-Holland*).

De wat minder groene uitstraling van sommige locaties hangt ook samen met het feit dat het groen in Sliedrecht uit relatief veel lage beplanting bestaat. Hogere beplanting wordt soms gemist. Dat komt mede doordat bomen vaak niet volwassen worden (bodemdaling).

Verder ervaren inwoners soms dat Sliedrecht minder groen is geworden. Dat komt mede door de aanleg van Baanhoek-West. Hoewel dit als een groene wijk wordt gerealiseerd, leidt de aanleg tot een afname van het (groene) buitengebied. En het nieuwe groen in deze wijk is nog jong. De groene uitstraling komt later.

Ondanks het bovenstaande heeft Sliedrecht veel plekken waar de inwoners het groen goed kunnen beleven. Toch kijken ook daar inwoners soms onwennig tegen het groen aan, vooral vanwege het natuurlijke beheer. Natuurlijk beheer leidt – zeker in de winter – tot een wat minder nette uitstraling van het groen en daar moeten sommige bewoners aan wennen.

Al in het Groenbeleidsplan 2015 werd vastgelegd dat de beleving van het water in groengebieden goed moet zijn. Dit is nog steeds een belangrijk aandachtspunt waar verder in dit beleidsplan dieper op in gegaan wordt.

Vanwege de groenbeleving is de gemeente ten opzichte van het Groenbeleidsplan 2015 op een belangrijk punt van inzicht veranderd. Volgens het oude groenbeleidsplan is er geen noodzaak om gemeentelijke beplanting toe te passen als een straat voldoende voortuinen heeft. Het blijkt echter dat een aanzienlijk deel van de tuineigenaren zijn tuin vooral van verharding voorziet en dat voortuinen geen groen beeld garanderen. De gemeente concludeert nu dat openbaar groen altijd toegepast moet worden wanneer hier de ruimte voor is, ongeacht het aantal voortuinen.

3. Instandhouding groen

Bij de gemeente leeft de wens dat opsporing en handhaving beter geregeld worden. De controle op de herplantplicht, die vaak opgelegd wordt bij het verlenen van een kapvergunning, kan nog beter. Hetzelfde

geldt bij beschadiging van gemeentelijke beplanting. Verder is het voor de instandhouding van voldoende waardevolle bomen gewenst dat de lijst van bijzonder waardevolle bomen geactualiseerd wordt.

4. Circulariteit

De aandacht voor hergebruik van materialen neemt toe. Ook gemeente Sliedrecht wenst meer materialen opnieuw te (laten) gebruiken. Het is een belangrijk thema in de Duurzaamheidsagenda 2018-2022. In het groenbeleid kan dat gaan om snoeihout en maaisel maar ook om andere materialen die bij het werken in het groen vrijkomen.

2.4 Kansen voor groen

2.4.1 Groen in de woningbouwopgave

In diverse beleidsstukken is opgenomen dat Sliedrecht voor de komende jaren te maken heeft met een woningbouwopgave. In de periode 2020-2040 moeten 2.500 nieuwe woningen worden gebouwd. In dit plan wordt rekening gehouden met de beide scenario's die momenteel op tafel liggen: inbreiding (woningbouw binnen de bestaande contouren) en uitbreiding (woningbouw buiten de bestaande contouren). In het beleidsplan 2015 zijn nog geen concrete uitspraken gedaan over groen in relatie tot de woningbouwopgave. In dit beleidsplan nemen we voor beide scenario's randvoorwaarden op, die al vóór in het woningbouwproces een groene en duurzame leefomgeving garanderen/behouden (zie 4.3.9). Daartoe zal een Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) worden vastgesteld.

2.4.2 Groen en water

Op de meeste plekken in Sliedrecht is de grondwaterstand hoog. Daardoor ligt in Sliedrecht veel open water. Open water is een belangrijke, beeldbepalende drager van de ruimtelijke structuur: permanent en vaak aaneengesloten. Vaak heeft het historische betekenis en is het waardevol voor natuur en milieu.

De waterstructuur is een kans voor groen. De oevers functioneren vaak als aaneengesloten groene zones. Die zones kunnen met een aangepaste inrichting en beheer nog veel waardevoller worden. Ecologische waarden kunnen versterkt worden terwijl tegelijkertijd de uitstraling toeneemt.

2.4.3 Inrichting en omvormingen

De buitenruimte is constant in verandering. Groenspecialisten moeten al vroeg in die veranderingsprocessen betrokken zijn. Dat biedt kansen om:

1. Vroegtijdig rekening te houden met groen dat behouden kan blijven. Vooral voor bomen is dit erg belangrijk omdat het lang duurt (soms meer dan 30 jaar) voordat een nieuwe boom volwassen is.
2. Te garanderen dat in de nieuwe inrichting voldoende groen aanwezig is, voor voldoende biodiversiteit, een goede groenbeleving in de wijk en

zo min mogelijk klimaatproblemen. Ook kan bij de aanleg dan rekening gehouden worden met een goede beheerbaarheid van het groen.

2.4.4 Handboek Bomen

Het Norminstituut bomen is een kennisinstituut met als doel de kwaliteitszorg rond bomen te verbeteren. Het ontwikkelt en standaardiseert kwaliteitseisen, richtlijnen en normen voor werkzaamheden in, rond en met bomen. Ook andere vormen van bescherming van bomen zijn erin uitgewerkt. Het biedt duidelijke kaders voor procesmatige, uniforme werkwijzen gekoppeld aan toetsbare eisen. Door met het Handboek Bomen te gaan werken heeft de gemeente duidelijke en actuele handvatten voor het bomenbeheer en -beleid.

2.4.5 Snippergroen

Snippergroen zijn kleine plantvakken die geen onderdeel zijn van een structuur. Snippergroen is relatief duur als het wordt meegenomen in grootschalig onderhoud, zoals maaibeheer. Zeker bij snippergroen staat de gemeente open voor groenadoptie of – binnen de randvoorwaarden – voor verkoop van de grond.

2.4.6 Kansen voor herstel van biodiversiteit

Binnen gemeente Sliedrecht liggen geen natuurgebieden maar wel gebieden met natuurwaarden, zoals de Merwede, de Parkzone ten zuiden van de A15, het gebied rond het spoor en het veenweidegebied ten noorden van de Betuwelijn. Deze gebieden hebben elk een eigen karakteristieke uitstraling en uiteenlopende hoge natuurwaarden.

Groene verbindingen leggen

De verschillende groengebieden (zoals parken) binnen de gemeente zijn nog niet altijd goed met elkaar en het buitengebied verbonden. Ecologische verbindingen verhogen de natuurwaarden in Sliedrecht. Als deze verbindingen worden gecombineerd met fiets- of wandelpaden neemt ook de natuur-belevingswaarde toe. Het verbinden van groengebieden leidt tot sterkere populaties van planten en dieren dankzij de grotere leefgebieden. De gemeente heeft al gekozen om enkele van deze kansen te benutten: het Groenste fietspad (een samenwerking met omliggende

gemeenten en andere overheden), de 'Groene longen (opgenomen in Kadernota 2021)' en het Prachtlint (een project van Blauwzaam).

Natuurlijker beheren

Een gezonde diversiteit aan flora en fauna leidt tot een veerkrachtige natuur en daarmee tot een robuuste en duurzame omgeving. Dat heeft grote voordelen voor bewoners en gebruikers. Bij een afnemende biodiversiteit gaan ook de veerkracht en daarmee de robuustheid van de natuur achteruit. Dit leidt tot bijvoorbeeld invasieve exoten (planten- en diersoorten vanuit het buitenland, die inheemse soorten verdringen), plagen en ziektes, met als gevolg onaangename situaties en extra beheerkosten. De natuur wordt daarmee minder boeiend en zelfs de voedselvoorziening kan in gevaar komen bij een te lage biodiversiteit.

De gemeente streeft met natuurlijk beheer naar beter functionerende en completere ecosystemen en ecologische verbindingen in een zo volledig mogelijk netwerk. In de gemeente liggen veel berm- en oevergebieden die als gazon worden beheerd. Onder meer daar liggen kansen om met een aangepast beheer een soortenrijkere vegetatie te creëren, waar meer insecten in kunnen leven.

Onderzoek flora en fauna in Sliedrecht

De gemeente heeft momenteel geen volledig beeld van de inheemse planten- en diersoorten die in de gemeente leven. Nader onderzoek naar de aanwezige flora en fauna in Sliedrecht kan een gerichtere natuurontwikkeling mogelijk maken.

2.4.7 Focus op gezonde volwassen bomen

Vooral volwassen gezonde bomen hebben grote waarde voor mensen en natuur, veel meer dan jonge bomen. Een volwassen wilg van 30 jaar staat gelijk aan tientallen wilgen van 5 jaar oud. Om gezonde volwassen bomen te krijgen zijn de jonge bomen echter hard nodig. Als het de bedoeling is dat een aan te planten boom op zijn plek gezond oud wordt, dan dient bij de aanplant al grondig nagedacht te worden over een goede standplaats, zowel bovengronds als ondergronds. Als volwassen bomen op een te kleine plek staan, waardoor ze niet gezond oud kunnen worden, kan een

dunning overwogen worden: een aantal bomen verwijderen, zodat de andere meer ruimte krijgen.

2.4.8 Samenwerking

In en om Sliedrecht is veel kennis aanwezig die kan worden ingezet voor een sterkere groene gemeente. Een deel van deze kennis wordt al bewust benut door (onder andere) integrale samenwerking, samenwerking binnen regio Drechtsteden en samenwerking met natuurorganisaties. Door in te blijven zetten op samenwerking kunnen in de toekomst nog meer lokale en regionale samenwerkingskansen, bijvoorbeeld met vakopleidingen en kennisinstituten worden gevonden en benut.

De gemeente Sliedrecht werkt samen met Waterschap Rivierenland en Operatie Steenbreek. Bij groene ontwikkelingen zoals Prachtlint en het Groenste Fietspad worden (potentiële) gebruikers gevraagd mee te denken.

2.4.9 Kansen van particulier groen

Een groot deel van de grond in Sliedrecht is niet van de gemeente, maar van particuliere eigenaars. In woonwijken, centrumgebieden en op bedrijventerreinen is het aandeel van gemeentelijk groen klein. Particulier groen (zoals achtertuinen of groen op bedrijventerreinen) is van groot belang voor leefbaarheid, klimaatbestendigheid en biodiversiteit.

Gemeentegrond kan maar gedeeltelijk gebruikt worden voor groen. Grote delen ervan zijn verhard. Door de woningbouwopgave zal de bebouwde kom van Sliedrecht naar verwachting verdicht worden. Dat leidt tot een grotere behoefte aan verhard terrein: paden, parkeerplaatsen, enz. met als gevolg een afnemende oppervlakte aan openbaar groen. Het belang van particulier groen neemt daarmee toe. Inwoners en bedrijven dragen op eigen grond bij aan een prettige leefomgeving. Hun invloed op maatschappelijke opgaven, zoals biodiversiteit en klimaatadaptatie neemt toe. Het is goed dat ze zich daarvan bewust zijn.

Ieder stukje groen, ongeacht de eigenaar, heeft een effect op de leefomgeving voor mens en dier. Groene tuinen kunnen een ecologische verbinding of habitat vormen voor kleine zoogdieren, insecten en (zang)vogels. Vijvers in tuinen faciliteren een habitat voor salamanders en

kikkers. Bij een verharde tuin wordt regenwater gelijk afgevoerd naar het riool waardoor in het geval van piekbuien op verschillende plekken in de gemeente wateroverlast kan optreden. Groene tuinen houden juist het water vast en laten het geleidelijk infiltreren in de bodem. Hierdoor kan een buffer van grondwater opgebouwd worden voor droge periodes terwijl tegelijkertijd het riool ontlast wordt.

2.4.10 Initiatieven als voorbeeld

In Sliedrecht zijn diverse goede voorbeelden van (bewoners-)initiatieven aanwezig. Denk aan geveltuinten, groenadoptie en deelnemers aan Operatie Steenbreek. Door zulke initiatieven extra (media) aandacht te

geven kunnen andere Sliedrechtters worden geïnspireerd en gemotiveerd om zelf aan dergelijke initiatieven deel te nemen of ze op te starten.

2.4.11 De waarde van groen

Een groene leefomgeving draagt op veel verschillende manieren bij aan een prettig en gezond dorp. De waarden van groen in de leefomgeving zijn erg divers: het versterkt sociale interacties, mentale en fysieke gezondheid en werkprestaties op verschillende manieren. Ook heeft het groen cultuurhistorische waarde: het maakt het dorp herkenbaar, aantrekkelijk en geeft het een eigen identiteit. Maar een groene inrichting is niet alleen goed voor mensen. Ook de natuur is afhankelijk van het Sliedrechtse groen. Diversiteit in het groen maakt Sliedrecht mooier en zorgt ervoor dat de overlast van plaagdieren en aantastingen/ziektes in het groen minder vaak voorkomen.

De energieopbrengst van zonnepanelen is een stuk hoger wanneer deze op een groen dak geplaatst zijn. Bomen en struiken gaan op warme dagen hittestress tegen (ze maken het gemakkelijk meer dan 10 graden koeler) terwijl begroeide wadi's zware regenbuien opvangen zodat we geen natte voeten hoeven te krijgen. Tegelijkertijd houdt de groene ruimte water vast in de bodem, zodat in drogere periodes bodemdaling en watertekorten zich minder snel voordoen.

Door snoeiafval en bladeren op de juiste plekken langer te laten liggen wordt de bodem circulair verbeterd, wat weer leidt tot gezonder groen en minder uitstoot van CO₂. Hout is een grondstof die op verschillende manieren nuttig gebruikt kan worden.

De gemeente stuurt aan op een maatschappelijk waardevolle en toekomstbestendige inrichting van de groene openbare ruimte waarmee we de leefomgeving van Sliedrechtters structureel en voor lange termijn verbeteren.

3 Groenvisie

3.1 Het karakter van Sliedrecht

Als baggerdorp zit hard werken en een verantwoordelijkheidsgevoel in het DNA van Sliedrecht. Sliedrechters zijn doeners die zich verantwoordelijk voelen; voor elkaar en voor hun leefomgeving. Het is een dorp met een rijke historie die is gebouwd op water. De identiteit van Sliedrecht begon met overstromingen en ontwikkelde zich van het bouwen van dijken naar baggeren.

Ondanks die gerichtheid op werken wil Sliedrecht een goed leefklimaat. In dit werkdorp moet het aangenaam toeven zijn. Ook al is er tussen de A15 en de Merwede weinig ruimte, de Sliedrechters zorgen ervoor dat in het dorp voldoende en kwalitatief hoogwaardig groen blijft om op een mooie, prettige en duurzame manier te kunnen leven. Sliedrecht is een klein dorp met grote ambities op het gebied van energie, klimaatbestendigheid, circulariteit en luchtkwaliteit, onder andere verwoord in Duurzaamheidsagenda 2018-2022. Als onderdeel van de regio Drechtsteden is de ambitie zelfs om hierin koploper te worden. De gemeente ziet het groen als een belangrijk middel om deze ambities te halen. Sliedrecht erkent de grote maatschappelijke waarde van groen en zet erop in om die te vergroten.

3.2 Groenvisie

Sliedrecht zet in op een groene leefomgeving die niet alleen nu, maar ook in de toekomst voor alle Sliedrechters veilig, gezond, prettig, duurzaam en inspirerend is. De gemeente wil duurzaam en aantrekkelijk groen ontwikkelen en in stand houden, dat diverse maatschappelijke doelen dient. We werken aan een leefomgeving waarin groen multifunctioneel is en in belangrijke mate bijdraagt aan een goede afstemming van de functies van het openbare gebied op elkaar. Daartoe werken we efficiënt en duurzaam samen, intern, met inwoners, organisaties en andere gemeenten.

Zo is Sliedrecht over 30 jaar nòg meer met trots het groene baggerdorp van Nederland!

3.3 Groene identiteit: van sober naar aantrekkelijk

Het groen in de gemeente is een belangrijke identiteitsdrager. Het bepaalt in belangrijke mate het beeld van het dorp. Het is een belangrijk onderdeel van de beleving en de leefkwaliteit in het dorp.

De koerswijziging van de gemeente van 'sober' naar 'aantrekkelijk' biedt veel mogelijkheden. Waar eerder voor gazons werd gekozen, is er nu ruimte om op verschillende (zicht)locaties te kiezen voor een aantrekkelijkere en waardevollere beplanting.

3.4 Speerpunten

In het streven naar een aantrekkelijke groene leefomgeving loopt de gemeente regelmatig tegen nieuwe uitdagingen aan. We formuleren daarom een aantal speerpunten (randvoorwaarden en actiepunten, voortkomend uit de groenvisie) waarmee de keuzes bij zulke uitdagingen gemakkelijker en eenduidiger worden.

➤ **Speerpunt: Groen in de woningbouwopgave**

Het bouwen van woningen kost ruimte. Sliedrecht wil een gebalanceerde, prettige en duurzame leefomgeving realiseren, dus niet zoveel mogelijk woningen op een kleine ruimte. Daarom zal de gemeente richtlijnen opstellen waarin geregeld wordt dat bij nieuwbouw een prettige, groene en duurzame leefomgeving wordt aangelegd. Er komen richtlijnen voor inbreiding en – als het aan de orde is – uitbreiding van de bebouwde kom.

➤ **Speerpunt: Duurzaam bouwen met groen**

Sliedrecht wil – zeker bij nieuwbouw - meer aandacht besteden aan de buitenkant van gebouwen. De gemeente wil die buitenkant inzetten om de buitenruimte te verbeteren, bijvoorbeeld met groene daken en gevels. Het is een manier om verdichting van het dorp te realiseren zonder op de groene kwaliteit in te boeten. Groendaken en -gevels worden gezien als

aanvulling op het bestaande groen, niet als vervanging. Deze ambitie zal leiden tot onderzoek en experimenten. Daar zet de gemeente op in.

➤ **Speerpunt: Multifunctioneel ruimtegebruik**

De groene ruimte wordt waar mogelijk multifunctioneel ingericht en beheerd. Zo kan een trapveldje bij extreem weer ook tijdelijk dienstdoen als waterbergingsgebied, en kan een groenstrook met een andere inrichting of ander beheer meer natuurfunctie krijgen. Een doordachte inrichting van een bedrijventerrein kan vele functies tegelijk vervullen: klimaatadaptatie, biodiversiteit, meer productiviteit van werknemers en een beter vestigingsklimaat voor bedrijven. Omdat groen zo multifunctioneel is, gaat de gemeente voor een groene inrichting, zowel in woongebieden als in werkgebieden.

➤ **Speerpunt: Natuurlijke verbindingen en biodiversiteit**

Sliedrecht wil de natuurwaarden verhogen. Bij bestaand groen kijkt de gemeente of de inrichting en het beheer van het groen aangepast kunnen worden. Natuurlijk groenbeheer wordt steeds meer de standaard.

Daarnaast wil de gemeente groene en groenblauwe verbindingen (natuur en water) realiseren, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, en daarbij zo mogelijk aansluiten op regionale verbindingen. Deze verbindingen vervullen vaak ook andere functies, zoals recreatie en klimaatadaptatie. Voor ontwikkelingen buiten de kom werkt de gemeente samen met omliggende gemeenten en andere overheden.

➤ **Speerpunt: Circulariteit**

De gemeente streeft naar hergebruik van materialen die uit de openbare ruimte vrijkomen, zowel groen'afval' als andere materialen zoals straatmeubilair en verhardingsmateriaal. De gemeente streeft ernaar dat zo veel mogelijk van dat materiaal binnen de gemeentegrenzen hergebruikt wordt. Voor zover het om groenmateriaal gaat kan de gemeente experimenteren met o.a. takkenrillen en hergebruik van houtsnippers.

➤ **Speerpunt: Klimaatadaptatie**

Klimaatbestendig inrichten is inmiddels standaard bij (her)inrichtingsopgaven. Het gemeentelijke groen speelt daar een

belangrijke rol in. Bij inrichtingsprojecten wordt klimaatadaptatie vanaf de start als randvoorwaarde meegenomen. Ook particulier groen speelt een belangrijke rol bij klimaatadaptatie inrichting en beheer. Waar nodig werkt de gemeente daarom samen met particulieren of particuliere organisaties bij het oplossen van de klimaatopgaven in Sliedrecht. Vaak speelt groen een belangrijke rol bij de klimaatadaptatie.

➤ **Speerpunt: Omgaan met bodemdaling**

Op veel plekken in Sliedrecht daalt de bodem. Hierdoor is regelmatig groot onderhoud nodig waarbij (een deel van) een wijk wordt opgehoogd. Veel bomen en planten kunnen slecht tegen ophoging. Daarom probeert Sliedrecht het gemeentelijke groen dalingsbestendig in te richten, bijvoorbeeld door bomen op een verhoging te planten, via de soortkeuze of door te kiezen voor hakhout. Per situatie beoordeelt de gemeente hoe dat moet.

➤ **Speerpunt: Integrale samenwerking**

Integraal werken is inmiddels standaard binnen het fysieke domein van de gemeente. Het maakt het werk in de buitenruimte efficiënter en verhoogt de kwaliteit. Integraal werken is een kwestie van doen: op het juiste moment de juiste deskundigen in de organisatie betrekken, zowel bij planvorming als bij dagelijkse werkzaamheden. De sector Groen is een belangrijke partner in de integrale samenwerking. Het streven is om het integrale werken verder uit te werken naar assetmanagement.

➤ **Speerpunt: Externe samenwerking**

De gemeente wil nauw samen blijven werken met de Drechtsteden en de Alblasserwaardgemeenten, en staat open voor andere samenwerkingsverbanden.

Daarnaast blijft de gemeente samenwerken met partijen die bijdragen aan het groen in de gemeente, zoals Stichting Sliedrecht Groen, NME De Hooizolder en woningcorporatie Tablis. De gemeente staat open voor nieuwe partijen die zich aandienen.

➤ **Speerpunt: Omgevingsvisie**

Nog voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet zal Sliedrecht een omgevingsvisie opstellen. In de omgevingsvisie worden groenbeleidskeuzes uit dit plan in samenhang met andere beleidskeuzes verder gedetailleerd en gebiedsgericht gemaakt.

➤ **Speerpunt: Groene uitstraling**

Het groen in de gemeente bepaalt in belangrijke mate de identiteit van het dorp. Het bepaalt mede hoe men het dorp beleeft en draagt sterk bij aan de leefkwaliteit van het dorp. De gemeente wil het groen nog aantrekkelijker maken, zeker op zichtlocaties. Ook natuurlijker beheer van grasvegetaties en gevarieerdere borders met vaste planten leiden tot een groenere en meer natuurlijke uitstraling van Sliedrecht.

➤ **Speerpunt: Het juiste voorbeeld geven**

De werkwijze en de groene inrichting van de gemeente dienen ook als voorbeeld voor bewoners en organisaties. Met een goede werkwijze en een groene en natuurlijke uitstraling van het dorp probeert de gemeente te inspireren en te stimuleren dat bewoners en bedrijven dat voorbeeld volgen. De gemeente wil dat de inwoners zich bewust zijn van de waarde van de groene ruimte (openbaar en privaat) en van de bijdrage die zij eraan kunnen leveren. De gemeente neemt zo het voortouw en staat open voor groene ideeën.

➤ **Speerpunt: Participatie**

Het openbaar groen is van ons allemaal. We moeten er met zijn allen voor zorgen. De gemeente betreft daarom belanghebbenden (inwoners, bedrijven, organisaties) bij het maken van beleid en keuzes in de inrichting en het beheer van het groen. Initiatieven die bijdragen aan de realisatie van het beleid worden actief gesteund.

De inwonerp participatie in beheer en inrichting kan het verst gaan bij buurtgroen (zie volgende speerpunt). Omdat buurtgroen van belang is

voor een relatief kleine groep bewoners, krijgen die bewoners bij de inrichting en het beheer veel zeggenschap.

Daarnaast kunnen inwoners en bedrijven met hun eigen grond en hun eigen groen bijdragen aan het groen karakter van Sliedrecht. De gemeente probeert te faciliteren als bewoners of bedrijven zelf met initiatieven komen die het groen versterken. Verder zal de gemeente in haar communicatie het belang van particulier groen nadrukkelijker naar voren brengen.

➤ **Speerpunt: Groenstructuur (door)ontwikkelen**

Voor de lange termijnontwikkeling van het groen in Sliedrecht is de groenstructuur één van de leidende onderdelen. De groenstructuur is bestuurlijk vastgelegd en wordt beschermd. Daarmee is een blijvend aaneengesloten groennetwerk in het dorp gegarandeerd.

In de groenstructuur wordt onderscheid gemaakt tussen drie niveaus:

- *Hoofdgroenstructuur*: Groen dat belangrijk is voor het hele dorp. Deze groenstructuur draagt sterk bij aan de groenbeleving, ecologie en klimaatadaptatie in heel Sliedrecht.
- *Wijkgroenstructuren*: Draagt sterk bij aan de beleving van de wijk en heeft op verschillende plekken belangrijke klimaatadaptatieve en/of ecologische waarde.
- *Woon- en buurtgroen*: Is uitsluitend belangrijk voor de directe omgeving. Dit betreft het groen in woonstraten waarbij particulier groen zoals tuinen een belangrijke bijdrage levert aan het openbaar groen.

4 Groenbeleid

4.1 Bomenbeleid

4.1.1 Bescherming van bestaande bomen en boomstructuren

Bomen zijn in Sliedrecht een groot goed. Behoud van bomen heeft de laatste jaren veel aandacht gekregen van politiek, (groene) organisaties en ambtenaren. Toch staat het bomenbestand soms onder druk. De onderstaande paragrafen werken uit hoe de gemeente omgaat met haar bomen.

A. Handhaving en werken rondom bomen

De openbare ruimte is continu in beweging. Zowel onder- als bovengronds vinden regelmatig werkzaamheden plaats. Denk aan de aanleg van het warmtenetwerk, straatrenovaties of woningbouw op inbreidingslocaties. Bomen kunnen door deze werkzaamheden schade oplopen aan kroon, stam en vooral wortelgestel. De conditie van de boom, en daarmee ook de levensduur nemen dan af. De gemeente wil bomen tegen dergelijke schades beschermen. Uitvoerende partijen, inclusief de gemeente zelf, dienen zich daarom te houden aan de uitgangspunten in het "Handboek Bomen" (Norminstituut Bomen). De gemeente handhaaft op de navolging hiervan. Wanneer geconstateerd wordt dat niet volgens de uitgangspunten wordt gewerkt, kan het werk stilgelegd worden. De gemeente kan de uitvoerder opdragen om het werk conform de richtlijnen uit te voeren. Als er al schade is, kan de gemeente de schaderegeling (zie B) opstarten.

B. Schaderegeling

Als gemeentelijke bomen beschadigd zijn (inclusief kappen zonder vergunning) hanteert de gemeente een schaderegeling. De schaderegeling is van toepassing op elke schade aan gemeentelijke bomen, behalve schade door (reguliere) beheermaatregelen. Het gaat onder andere om aanrij schade, vandalisme, vellen zonder vergunning, schade bij bouw- en aanlegactiviteiten en andere beschadigingen aan de bomen, die zonder toestemming zijn veroorzaakt. Waar nodig worden BOA's ingezet voor het opsporen en aanspreken van de daders.

Afhankelijk van de situatie taxeert de gemeente de waarde van bomen via de meest recente wijze van waardebepaling van de Nederlandse

Vereniging van Taxateurs van Bomen of aan de hand van de methode uit het Handboek Bomen. De eerste methode wordt vooral gebruikt bij onverwachte schades, zoals aanrijdschades of andere beschadigingen door inwoners. De tweede methode wordt meer gehanteerd bij voorzienbare schades, zoals werkzaamheden die in voorbereiding zijn.

Bovenstaande twee methodes bepalen alleen de financiële waarde van een boom. Bomen hebben ook andere waardes. Ze 'leveren' ecosysteemdiensten (bijvoorbeeld klimaatvoordelen, waterbeheer) en hebben waarde voor de omgeving. Er is een taxatiemethode in ontwikkeling – i-Tree – die die waardes meeneemt. De gemeente onderzoekt of het berekenen van de boomwaarde met i-Tree in de toekomst passend kan zijn.

C. Bomenverordening en kapbeleid

Voor inzicht in de regels rondom het beschermen en kappen van bomen geldt altijd de meest recente versie van de Bomenverordening. Hierin staat benoemd of voor de kap of snoei van bomen een vergunning nodig is en op basis van welke criteria deze vergunning al dan niet wordt verleend.

Naar aanleiding van dit groenbeleidsplan wordt de Bomenverordening herzien.

D. Herplantplicht

Wanneer een vergunning tot kap afgegeven wordt, legt de gemeente in veel gevallen een herplantplicht op, conform de bomenverordening, om zo voldoende bomen in Sliedrecht te houden. Herplant kan op twee manieren: fysieke herplant en financiële herplant.

Fysieke herplant: Voor een boom die gekapt wordt, moet vaak één of meer nieuwe bomen worden terug geplant. De boombeheerder beoordeelt per locatie of herplant in redelijkheid mogelijk is. De vervangende bomen moet (op termijn) minimaal dezelfde kwalitatieve waarden kunnen bereiken als de boom die gekapt wordt.

Financiële herplant: in plaats van of naast fysieke herplantplicht wordt soms financiële herplantplicht opgelegd. Dat is een vergoeding die de eigenaar van de boom betaalt aan de gemeente. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van de vervangingswaarde van de

boom. De vergoedingen worden in een herplantfonds gestort. Uit dat fonds plant de gemeente extra bomen, boven op de reguliere aanplant. Bij illegale kap worden beide vormen van herplantplicht opgelegd.

Bij een kapvergunning met fysieke herplantplicht geldt een omgekeerde bewijslast. Dit betekent dat de aanvrager van de vergunning moet aantonen dat de boom herplant is.

Als de gemeente er in de toekomst voor kiest om de boomwaarde te berekenen op basis van ecosysteemdiensten, dan zal de financiële herplant hierop aangepast worden.

4.1.2 Inrichting en aanplant van bomen

A. Meer variatie in het bomenbestand

Hiervoor is beschreven hoe de gemeente Sliedrecht de bestaande bomen beschermt. Daarnaast maakt de gemeente het bomenbestand hoogwaardiger en duurzamer. Deze paragraaf beschrijft de aanpak die de gemeente daarvoor hanteert. Variatie in boomsoorten en leeftijden zijn daarbij sleutelwoorden.

Variatie in soort

De gemeente probeert een soortenrijker bomenbestand te realiseren, met minder monoculturen. Bomenrijen en boomgroepen die uit meerdere soorten bestaan zijn o.a. minder gevoelig is voor ziektes en plagen. Daarbij hanteert de gemeente het principe 'inheems, tenzij'. Alleen bij zwaarwegende argumenten wordt voor een uitheemse soort gekozen. (Potentieel) invasieve soorten worden nooit geplant.

Variatie in boomsoorten is ook van belang voor de biodiversiteit. Elke boomsoort herbergt weer andere (planten- en) diersoorten. Variatie in boomsoorten ontstaat door:

- Verschillende boomsoorten toe te passen bij aanplant van bomen.
- Bij de vervanging of herplant zo mogelijk een andere boomsoort in het (straat)beeld te introduceren.

Inheems, tenzij

Inheemse soorten passen van oorsprong goed in het lokale ecosysteem en hebben daarom de eerste prioriteit in beplantingsplannen. Ook als we inheemse soorten toepassen proberen we meerdere soorten tegelijk te planten. Uitheemse soorten kunnen in sommige gevallen ook worden toegepast, bijvoorbeeld op plekken waar inheemse bomen door hitte of verstening niet meer kunnen overleven. Het introduceren en aanplanten van (potentieel) invasieve exoten wordt zonder uitzondering vermeden.

Variatie in leeftijd

Variatie in boomleeftijden oogt natuurlijker en zorgt dat er altijd grote bomen in een wijk zijn. Realisatie van die variatie vraagt tijd. In jongere woonwijken hebben de bomen meestal ongeveer dezelfde leeftijd als de wijk. Een gevarieerdere leeftijdsopbouw van het bomenbestand in een wijk kan op verschillende manieren gerealiseerd worden:

- Bij wijkrenovaties toekomstbomen aanwijzen en deze bewust behouden en extra ruimte en aandacht geven.
- Gefaseerd uitvoeren van reconstructies en renovaties, zodat per wijk een leeftijdsdiversiteit ontstaat.
- Bomen (tijdelijk) verplanten om ze elders verder te laten groeien of om ze na de werkzaamheden terug te plaatsen.

B. Richtlijnen bij aanplant.

Bomen planten betekent vooruitdenken en rekening houden met talloze factoren die nu en in de toekomst invloed hebben op een boom. Bij de

aanplant is het Handboek Bomen leidend. Bij renovaties blijkt dan soms dat er – in vergelijking met de oorspronkelijke situatie – minder bomen terugkomen. Soms is het beter om een klein aantal bomen te planten op een goede standplaats dan veel bomen, die het niet zo goed doen.

4.1.3 Overlast gemeentelijke bomen

Het kan zijn dat bewoners hinder ervaren van bomen of heesters door bijvoorbeeld:

- Overmatig bladverlies
- Meeldauw (van bladluizen)
- Vallende/overhangende takken
- Eikenprocessierups
- Hooikoorts
- Wortelopdruk

Meldingen over dergelijke hinder moeten op een eenduidige manier worden afgehandeld, rekening houdend met het feit of het om lichte (te dulden) of zware hinder gaat.

Natuurlijke processen zoals bessen(val), vruchten, stuifmeel, pluïsvorming, insecten, bladval en lichte takval worden gezien als te dulden hinder.

Als sprake is van een extreem geval of uitzonderlijk hoge overlast kan dit een grond zijn om de boom of heester te snoeien of zelfs te verwijderen.

Bij de afhandeling van de melding moet goed gemotiveerd worden waarom wel of niet en hoe ingegrepen wordt. Aan de hand van enkele veel voorkomende meldingen kan deze afweging gemaakt worden.

Luizen, honingdauw, roetdauwschimmel

Het algemene belang van de boom staat boven de hinder die de luizen veroorzaken. Een luizenplaag is vervelend, maar levert geen gevaar op. In geval van herinrichting worden de bomen meestal vervangen door soorten die minder vatbaar zijn voor luizen. Ook bij nieuwe aanplant worden deze soorten toegepast. Rooien van de bomen wordt slechts overwogen als jaarlijks minimaal 5 jaar achter elkaar meerdere huishoudens meerdere keren de overlast melden. Ook moet minstens 75% van de direct belanghebbenden instemmen met de kap.

Vogeluitwerpselen

Het algemene belang van de boom staat boven de hinder die vogeluitwerpselen veroorzaken. Vogelpoep valt onder te dulden hinder.

Blad, naalden en vruchten

Het algemeen belang van de boom staat boven de eventuele overlast van bladeren, naalden en vruchten. Het is te dulden hinder. Rooien van de bomen wordt slechts overwogen als jaarlijks minimaal 5 jaar achter elkaar meerdere huishoudens meerdere keren de overlast melden. Ook moet minstens 75% van de direct belanghebbenden instemmen met de kap.

Stekels, gif

Rooien van een boom wordt slechts overwogen bij een boom met stamdoorns of met giftige vruchten of bladeren op een door de gemeente ingerichte speelplek of naast een schoolplein. Voor overige planten met stekels en/of gif gelden andere uitgangspunten (zie paragraaf 4.3.17)

Lichtontneming

Door hun standplaats kunnen bomen schaduw veroorzaken of het uitzicht belemmeren. Het is acceptabel wanneer bewoners een deel van de dag schaduw in hun huis of tuin hebben mits de zon een deel van de dag

binnen valt. Rooien van de boom wordt alleen bij extreme schaduw in de tuin of woning overwogen, wanneer bomen:

- De toetreding van daglicht tot de woonruimte met gebruiksfunctie ernstig belemmeren
- Met hun kroon meer dan 50% van de voor-, zij-, achter- of daktuin beslaan

Hierbij geldt ook dat 75% van de direct belanghebbenden moeten instemmen. Dit geldt alleen voor beperking van het woongenot. Voor het plaatsen van zonnepanelen worden bomen niet gekapt of gesnoeid.

4.1.4 Verhogen van de ecologische waarde van bomen

Volwassen bomen hebben een hogere ecologische waarde dan jonge bomen. Ook een gevarieerder bomenbestand en de toepassing van inheemse boomsoorten leiden tot meer planten- en diersoorten in en om de bomen. Daarom zet de gemeente met haar bomen op de volgende manier in op het verhogen van de biodiversiteit:

- Bij het planten van bomen streeft de gemeente ernaar om de groeiplaats goed in te richten zodat de boom een zo hoog mogelijke leeftijd kan bereiken.
- Bij (her)inrichtingsprojecten kijkt de gemeente altijd of bestaande bomen behouden kunnen worden.
- De gemeente streeft ernaar nieuwe bomenlanen en boomgroepen aan te planten als mix, met meerdere boomsoorten. Groepen met meer dan 5 aaneengesloten exemplaren van dezelfde boomsoort worden vermeden. Voor bestaande bomenlanen wordt bekeken of bij vervanging van uitgevallen bomen dezelfde soort wordt teruggeplaatst.

4.2 Bewustwording en participatie

4.2.1 Bewustwording

Het is belangrijk dat ook particuliere grond groener wordt en blijft. De gemeente draagt hier actief aan bij door:

- Inwoners bewust te maken van het effect en de waarde van groen. Mensen zijn zich bewust en betrokken bij groen als ze de noodzaak en het persoonlijk voordeel van een groene tuin/leefomgeving kennen;
- Samen te werken met particuliere partijen en samenwerking tussen partijen onderling aan te moedigen;
- Het goede voorbeeld geven door de openbare ruimte groen in te richten;
- Te faciliteren en subsidiëren.

De gemeente informeert op een aantal natuurlijke en toegankelijke plekken het publiek over de daar voorkomende soorten vlinders en vogels zodat bezoekers deze soorten meer gaan waarderen. Ook door initiatieven zoals de jaarlijkse boomfeestdag en de acties van Operatie Steenbreek raken bewoners beter betrokken bij het groen en de bomen in hun wijk. Ook via de media licht de gemeente de inwoners voor, bijvoorbeeld over een ruiger groenbeeld op plekken waar ecologisch beheerd wordt.

4.2.2 **Inspraak en informeren**

Participatie en groenstructuurniveaus

Zoals gezegd streeft de gemeenten naar betrokkenheid en groenbewustzijn bij haar inwoners. Daarom worden bewoners betrokken bij de inrichting en het beheer van het groen in de openbare ruimte. De mate van betrokkenheid hangt samen met het structuurniveau van het groen. Over wijzigingen in de *hoofdgroenstructuur* (van belang voor alle Sliedrechtse) worden de inwoners vooral geïnformeerd. Wel luistert de gemeente bij grote (her)inrichtingsprojecten serieus naar de bewoners middels participatiemomenten in het voortraject. De beslissingen worden vooral door de gemeente genomen, binnen de kaders van financiën, beheerconsequenties, functionaliteit en beeld. Bij wijzigingen in *wijkgroenstructuren* (van belang voor een wijk) gaat de gemeente vaker over tot raadpleging van de bewoners. Bij wijzigingen in het *woon- en buurtgroen* (van belang voor een kleine groep omwonenden) is het raadplegen de standaard-werkwijze. Voor bewoners is dit groen in de directe woonomgeving vaak het belangrijkste. Het ligt daarom voor de hand bewoners relatief veel invloed te geven op de openbare ruimte in hun directe omgeving. Bewoners kunnen soms zelfs meebeslissen – uiteraard binnen gestelde kaders. Ook medewerking aan het groenbeheer, bijvoorbeeld via groenadoptie, is op dit structuurniveau goed mogelijk.

Daarnaast hebben bewoners uiteraard in vergunningstrajecten de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen, bijvoorbeeld tegen bomenkap. Bij kleine ingrepen vindt participatie niet standaard plaats.

Wijze van informeren bij werkzaamheden

Ingrijpende werkzaamheden aan de hoofd- of wijkgroenstructuur zoals renovatie, intensieve snoei of het verwijderen of vervangen van bomen

worden altijd vooraf aan bewoners gemeld. Als de werkzaamheden zich beperken tot een klein gebied worden bewoners per brief geïnformeerd. Wanneer de werkzaamheden een groter gebied beslaan informeert de gemeente de bewoners via plaatselijke kranten en de gemeentelijke website. Soms wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd.

4.2.3 Incidentele initiatieven

De gemeente Sliedrecht staat open voor initiatieven vanuit de buurt en zal er, afhankelijk van de vraag, passend op inspelen. Bewoners met initiatieven voor de groene ruimte kunnen contact opnemen met de gemeente. De gemeente denkt mee over hoe het initiatief slim aangepakt kan worden en faciliteert kansrijke initiatieven.

4.2.4 Terugkerende initiatieven

Boomfeestdag

Jaarlijks doet Sliedrecht op de derde woensdag in maart mee aan de nationale boomfeestdag. Basisschoolleerlingen krijgen dan les over bomen en gaan daarna naar een plantlocatie om bomen te planten. Dat vormt gelijk een mooie gelegenheid om kinderen meer respect voor en kennis over de natuur bij te brengen.

Operatie Steenbreek

De gemeente Sliedrecht is aangesloten bij Operatie Steenbreek. Stichting Steenbreek heeft als doel om samen met deelnemende gemeenten, waterschappen en provincie de leefomgeving groener te maken. Onnodige verharding in privé-eigendom en in de openbare ruimte worden vervangen door groen. Door waar mogelijk stenen te vervangen door groen kan het water makkelijker infiltreren waardoor het riool minder belast wordt. Ook wordt het leefgebied van bijen, vlinders en andere insecten vergroot en zorgt groen voor meer verkoeling. Sliedrecht organiseert onder de campagne Operatie Steenbreek regelmatig acties samen met inwoners, ontwikkelaars en bedrijven om de gemeente te vergroenen.

Geveltuinen en groene daken

Zeker in wijken met weinig groen staat de gemeente open voor geveltuintjes: particulieren die een strook gemeentelijke tegels langs hun

gevel vervangen door planten en die strook onderhouden. De gemeente zal hier richtlijnen voor opstellen en publiceren. Regelmatig heeft de gemeente in het kader van duurzaamheid acties om de aanleg van groene daken door particulieren te stimuleren.

4.3 Ontwikkelingen en actuele thema's

4.3.1 Vaste groeiplaatsen en ontwikkelingen

De openbare ruimte, en daarmee ook het groen, is altijd in ontwikkeling. Binnen die ontwikkelingen is een stukje vastigheid nodig. Om een volwassen boom te krijgen moet de groeiplaats enkele decennia gereserveerd blijven. Bij de aanplant van een boom moet daar goed over nagedacht worden en bij ontwikkeling dient die ruimte gerespecteerd te worden. Vanwege die dynamiek in de openbare ruimte heeft Sliedrecht al eerder de groenstructuren bestuurlijk vastgelegd (Bijlage 1), zodat de belangrijkste structuren bescherming genieten als er wijzigingen plaatsvinden in de openbare ruimte. Vanwege nieuwe ontwikkelingen is het mogelijk dat de groenstructuurkaart de komende jaren op details gewijzigd wordt.

4.3.2 Ondergrondse voorzieningen (energietransitie)

Beheerders van ondergrondse kabels en leidingen accepteren vaak lage begroeiing met geringe worteldiepte boven hun leidingen. Hier passen we beplanting toe die snel (binnen 2 jaar) het eindbeeld bereikt, zodat het verwijderen van de beplanting bij werkzaamheden minimale negatieve effecten heeft op het gewenste beeld.

4.3.3 Klimaatadaptatie

Sliedrecht zet met het groen in op een klimaatadaptieve inrichting: verminderen van hittestress, droogte, wateroverlast en inspelen op bodemdaling. Groen wordt ingezet om hittestress te verminderen en overschotten aan regenwater op te vangen en vertraagd af te voeren. En hier vermengt groen zich met 'grijs'. De gemeente kijkt bij elke (her-) inrichting of 'groene' bestrating '(zoals grasbetonstenen) ingezet kunnen worden. Zeker op parkeerplaatsen is dat vaak mogelijk. Plekken met hoge 'straatbegroeiing', worden opgenomen in het maaibeheer.

De gemeente heeft de ambitie om binnen 200 meter van iedere woning een koele groene verblijfsplek te realiseren.

4.3.4 Bodemdaling

Bij het inrichten van groene plekken die gevoelig zijn voor 'verzakking' kiest de gemeente voor materialen en beplanting (waaronder bomen) die passen bij de verwachte vervangingsduur en de stabiliteit van de bodem.

Indien mogelijk worden ophogingen rondom bomen vermeden. Als dat niet mogelijk is wordt onderzocht of de boom met ophogingen kan overleven. Wanneer het gaat om een boomsoort die ophogingen slecht verdraagt, kan er na onderzoek en belangenafweging voor gekozen worden om de

boom te kappen en te vervangen voor een soort die past bij de opgehoogde situatie.

Op plekken waar de bomen daalt en niet wordt opgehoogd, worden bomen die afsterven vervangen door soorten die goed tegen een natte bodem kunnen.

4.3.5 Biodiversiteit

Zowel landelijk als regionaal worden verschillende maatregelen getroffen om de biodiversiteit te vergroten. De gemeente deelt deze ambitie en zet zich in op de volgende manieren in om de biodiversiteit in en rond de gemeente te verhogen:

Toepassen natuurlijk beheer

Waar de functie van de locatie en de veiligheid het toelaten wordt natuurlijk beheer toegepast. In het beheerplan wordt dit verder toegelicht. Voorbeelden van natuurlijke beheermaatregelen zijn:

- Minder vaak maaien waardoor meer plantensoorten zaad kunnen zetten en zich zo verder kunnen ontwikkelen en verspreiden.
- Het gebruik van kruidenmengsels in plaats van een gazonmengsel voor meer soorten.
- Bladeren langer in het groen laten liggen voor een beter bodemleven.
- Bij beheer vrijgekomen organisch materiaal gebruiken voor houtrillen zodat dieren zoals egels een verblijf- en overwinteringsplaats hebben.
- Bij beplantingskeuzes zoekt de gemeente naar passende inheemse beplanting. Pas als inheemse beplanting ongeschikt blijkt, kiest de gemeente voor niet-invasieve uitheemse soorten.

Het ecologische beheer vereist een goede communicatie naar inwoners.

Veel inwoners zijn netje beplanting en gazons gewend en geven hier de voorkeur aan. Door het belang en de positieve gevolgen van ecologisch beheer te benadrukken probeert de gemeente begrip bij haar inwoners te creëren.

Toepassen verschillende (inheemse) plantsoorten

De gemeente brengt structureel meer diversiteit aan in de toegepaste plantsoorten. In nieuw aan te planten structuren wordt gezocht naar combinaties van inheemse soorten, en bij herinrichtingen wordt gekeken hoe meer verschillende inheemse soorten geïntroduceerd kunnen worden. Dit verhoogt de biodiversiteit en verlaagt de kans op ziektes en plagen. Bij beplantingskeuzes hanteert de gemeente de 'inheems, tenzij'-aanpak.

Versterken van groenblauwe structuren

Elk open wateroppervlak vervult een functie in het waterbeheer. Net als groen vervult open water vele functies tegelijk. Het biedt een open blik en draagt daarmee sterk bij aan de beleving van de omgeving. Daarnaast vervult het altijd wel een functie voor de natuur. Zeker die laatste functie wil de gemeente versterken. De gemeente gaat daarom door met het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en creëert langs en in het water ruimte voor een grote diversiteit aan planten- en diersoorten.

Groene verbindingen leggen

De gemeente zoekt zowel binnen de gemeentegrenzen als regionaal naar kansen voor groene verbindingen (zie hoofdstuk 4.3.11). Het verbinden van groengebieden zorgt voor grotere, sterkere en toekomstbestendige leefgebieden voor planten en dieren. Voorbeelden hiervan binnen de gemeente zijn het Groenste fietspad, de groene longen en het Prachtlint.

De gemeente geeft het juiste voorbeeld

Met de inrichting van de openbare ruimte geeft de gemeente het juiste voorbeeld aan inwoners. Ze laat zien dat een ecologische inrichting er mooi uit kan zien, maar op sommige momenten ook wat rommelig, en legt uit waarom het uiterlijk van de openbare ruimte door ecologisch beheer door het jaar kan veranderen. Een ecologisch beheerde berm ziet er in de zomer mooi en kleurig uit, terwijl dezelfde berm in de winter wat rommelig en verwaarloosd kan ogen. Het helpt dan om inwoners bijvoorbeeld het belang van het laten staan van uitgebloeide planten toe te lichten. Op die manier kan de gemeente een positieve draai geven aan een openbare ruimte die op bewoners wellicht rommelig overkomt. En uiteraard is het de bedoeling dat dit voorbeeld doet volgen, voor een hogere biodiversiteit.

4.3.6 Invasieve exoten

Invasieve exoten zijn planten- en diersoorten die hier van oorsprong niet voorkomen, die hier vaak geen natuurlijke vijanden hebben en zich daardoor snel vermenigvuldigen. Ze zijn elk op hun eigen manier schadelijk voor natuur en/of mens. Er zijn in Nederland veel uitheemse planten- en diersoorten. Slechts een klein deel daarvan is schadelijk, en wordt tot de invasieve exoten gerekend.

Invasieve exoten worden beheerst volgens de landelijke richtlijnen van de NVWA (Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit). Voor invasieve planten geldt:

- We planten geen (potentieel) invasieve soorten aan.
- Bij het maaien van bermen worden de delen waar invasieve exoten staan niet mee gemaaid.
- Bij opdrachten die leiden tot grondverzet wordt erop gelet dat de grond vrij is van zaden en plantendelen van invasieve exoten. Dit geldt met name voor de duizendknopen.
- De bestrijding van invasieve exoten gebeurt professioneel, indien nodig met een gespecialiseerd extern bedrijf.
- Groenafval met (plantendelen van) invasieve exoten wordt door gespecialiseerde bedrijven afgevoerd en verwerkt.
- Gevaarlijke invasieve exoten zoals reuzenberenklauw worden verwijderd.

4.3.7 Bestrijding ziekten en plagen

Naast invasieve exoten, kunnen ziekten en plagen ook voor grote overlast zorgen. De meest voorkomende ziekten en plagen op bomen binnen de gemeente worden genoemd in de tabel op de volgende pagina.

De genoemde boomziekten kunnen soms worden geremd maar de boom herstelt er meestal niet van. Vaak leidt de ziekte uiteindelijk tot verwijdering van de boom. Door minder vaak dezelfde boomsoorten bij elkaar te planten, bijvoorbeeld in lanen en boomgroepen, kan de

BOOMZIEKTEN	PLAGEN
Essentaksterfte	Eikenprocessierups
Kastanje bloederziekte	Buxusmot
Massaria	Luis
	Paardekastanjemineermot

verspreiding van de ziektes geremd worden. Als dan een boom ziek wordt, is de kans op grootschalige uitval kleiner.

De bestrijding van plagen is soortafhankelijk. Een grote soortenrijkdom (biodiversiteit) leidt over het algemeen tot een vermindering van plagen, dankzij het grotere aantal natuurlijke vijanden dat aanwezig is. Vleermuizen, vogels, sluipwespen en sluipvliegen zijn bijvoorbeeld de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Waar deze soorten aanwezig zijn, neemt het aantal eikenprocessierupsen af.

4.3.8 Zonnepanelen

De gemeente staat positief tegenover zonnepanelen op daken. Desondanks mogen zonnepanelen niet te koste gaan van openbaar groen.

Een hoger rendement van een zonnepaneel is geen argument om bomen te kappen of niet te planten. Bij het bepalen of een pand geschikt is voor zonnepanelen moeten de aanwezige bomen (en hun groei) worden meegewogen. De persoon die de panelen wil plaatsen moet zelf afwegen of het rendement met de bomen voldoende is.

Uitgangspunten

1. Nieuwbouwlocaties:

Op nieuwbouwlocaties streeft de gemeente naar een goede verhouding tussen groen en bebouwing. Bij de aanplant van bomen wordt rekening gehouden met de komst of aanwezigheid van zonnepanelen op woningen en overige panden. Als gekozen moet worden tussen aanplant van de boom/bomen en het rendement van zonnepanelen, dan prevaleert het belang van de boom/bomen. Wel wordt gekeken of met kleine aanpassingen beide beter kunnen samengaan. Bewoners moeten zelf bepalen of het plaatsen van zonnepanelen voor hen rendabel zal zijn. Deze richtlijn wordt in het programma van eisen voor interne en externe projectontwikkelaars opgenomen.

2. Bestaande situaties:

In bestaande situaties moet de initiatiefnemer bij de plaatsing van zonnepanelen rekening houden met de bestaande bomen (en hun groei). Als blijkt dat door de bomen het rendement lager wordt, zal de

initiatiefnemer zelf de afweging moeten maken of het plaatsen (op zijn eigen woningdak) zinvol is. Een initiatiefnemer kan geen rechten laten gelden op een maximaal rendement als in de directe omgeving van het gebouw bomen staan.

3. Zonnepanelen bij herinrichting openbare ruimte:

Bij een herinrichting van de openbare ruimte waarbij de bestaande bomen niet worden gehandhaafd, geldt het hierboven genoemde uitgangspunt 1 (Nieuwbouwlocaties). Waar bij herinrichting het aanwezige bomenbestand wordt behouden, geldt uitgangspunt 2 (Bestaande situaties).

Ook bij de afweging over het handhaven of verwijderen van bomen bij een herinrichting, dienen eventuele zonnepanelen hooguit een secundaire rol te vervullen.

4.3.9 Groen in de woningbouwopgave

Scenario 1: Inbreiding bebouwde kom

Voor inbreiding moet binnen de bebouwde kom ruimte worden gemaakt voor extra woningen. Dit kan op twee manieren zorgen voor extra druk op het groen in de gemeente:

1. Het kan nodig blijken groene ruimte op te offeren voor nieuwe woningen.
2. Het (overgebleven) groen wordt door meer mensen gebruikt en krijgt meer functies.

Ondanks de woningbouwopgave vindt de gemeente het belangrijk dat het groenoppervlak in de wijken niet mag afnemen. Groen dat bebouwd wordt, moet daarom gecompenseerd worden volgens de volgende richtlijnen:

- In de eerste plaats wordt gezocht naar kwantitatieve compensatie binnen 200 meter van de oorspronkelijke locatie: voor iedere vierkante meter verdwenen groen komt evenveel vergelijkbaar groen terug. Soms kan dat door onnodige verharding te verwijderen.
- Alleen als kwantitatieve compensatie echt niet lukt, accepteert de gemeente kwalitatieve compensatie: de waarden en functies van het

verdwenen groen worden gecompenseerd door kwaliteitsverhoging van het overgebleven groen (biodiversiteit, klimaatfuncties, vitaliteit e.d.). Dit kost vaak meer tijd en middelen.

- Bestaande groene verbindingen met het buitengebied worden ingepast en versterkt, niet doorbroken. Waar mogelijk worden nieuwe verbindingen gerealiseerd.

Scenario 2: Uitbreiding bebouwde kom

Bij uitbreidingen buiten de bestaande kern gelden de volgende 'groene' randvoorwaarden vanuit het groen:

- Groen wordt beschouwd als kernonderdeel van de leefomgeving. Nieuw groen wordt beschouwd als uitbreiding van de bestaande groenstructuur en krijgt – net als het bestaande groen – de status van hoofdstructuur, wijkstructuur of wijk-/buurtgroen.
- Het nieuwe groen wordt ontworpen op basis van de functies die aan het groen worden toegekend, bijdragend aan het woongenot en welzijn van de (toekomstige) inwoners.
- Bestaande groene verbindingen worden ingepast en versterkt, dus niet doorbroken. Waar mogelijk worden nieuwe verbindingen gerealiseerd.

4.3.10 (Her)inrichting van de openbare ruimte

Bij de (her)inrichting van openbaar groen gelden de volgende uitgangspunten:

- Het groen dient duurzaam te zijn en een zo hoog mogelijke waarde te hebben voor natuur, klimaat en leefbaarheid.
- Bomen worden zo veel mogelijk behouden. Bij de afweging over het handhaven van bomen weegt de gemeente de maatschappelijke en economische waarde van de boom (zie 4.1.1.B) af tegen de inspanningen en kosten om de boom binnen het project te laten staan. Ook de levensverwachting van de boom na het project weegt mee.
- Ieder ontwerp wordt eindbeeldgericht gemaakt.
- Veiligheid staat voorop.
- Op ieder ruimtelijk ontwerp wordt een beheertoets toegepast. Zo blijft de openbare ruimte beheerbaar tegen acceptabele kosten.
- De groenstructuur blijft leidend voor het behoud en de ontwikkeling van het groen in de gemeente.

- De groeiomstandigheden voor beplanting dienen optimaal te zijn. Hiervoor hanteren we de richtlijnen in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR, in ontwikkeling) en het Handboek Bomen.
- De exacte werkwijze en randvoorwaarden voor projectmatige inrichting en omvorming wordt uitgewerkt in een Uitvoeringsplan.
- Ingrijpende aanpassingen in de hoofdgroenstructuur worden eerst voorgelegd aan de gemeenteraad. Ook over wijziging van de groenstructuurkaart beslist de gemeenteraad.

4.3.11 Groene verbindingen

De aandacht voor biodiversiteit is de afgelopen jaren toegenomen. Zo tekende Sliedrecht in 2020 het beheerconvenant Prachtlint (natuurlijk bermbeheer). Sliedrecht kan via de bermen van de N482 aansluiten op het prachtlint. Verder ontstond het plan voor het groenste fietspad, als onderdeel van het 'Groenste Fietsnetwerk van Nederland', dat ten zuiden van de snelweg van oost naar west door de bebouwde kom loopt. Een voorzichtige start is al gemaakt: langs een deel van de Tiendweg zijn inheemse bomen en struiken geplant, als verbetering van het leefgebied voor inheemse fauna.

Ondanks de sterke oostwest oriëntatie van de hoofdstructuren die de bebouwde kom scheiden van het omliggende buitengebied heeft Sliedrecht ook de ambitie om in noord-zuidrichting groene natuurverbindingen te realiseren met het buitengebied. In de Kadernota 2021 (Koers 2030) wordt gesproken over de Groene Longen: groenen noord-zuidverbindingen. Deze verbindingen zullen lopen vanaf het veenweidegebied naar de Merwede. Daarmee moet de barrièrewerking van de A15 en de spoorlijnen verminderen. De parken en de begraafplaats worden gezien als onderdeel van de groene longen.

Omdat deze verbindingen zware barrières als de A15 en de spoorlijnen moeten passeren, zullen deze projecten waarschijnlijk langs de route van de ruimtelijke ordening lopen, startend met haalbaarheidsonderzoeken.

4.3.12 Groenstructuren

De gemeente gaat door met het groenstructuurbeleid uit het vorige groenbeleidsplan. De ambities voor de verschillende groenstructuren zijn uitgewerkt in hoofdstuk 6. Het zijn de bestaande ambities voor die groenstructuren, aangevuld met de ambities die uit dit beleidsplan voortvloeien. Zo bouwen we voort op het bestaande en vinden er geen onnodige veranderingen plaats.

Groenstructuren ontwikkelen langzaam. Ingrijpende aanpassingen zijn meestal ongewenst. Groenstructuren kunnen op accenten worden bijgestuurd. Dat is het uitgangspunt voor de groenstructuur in dit plan.

De groenstructuren hebben als functie:

- Ruimtelijke structuurdragers. Groenstructuren benadrukken vaak de ruimtelijke structuren;
- Waterbeheer, o.a. dempen van piekbuien, verdamping, waterberging;
- Natuur: ruimte bieden aan veel planten en diersoorten (biodiversiteit) en dienen als migratieroute voor die soorten;

- Het beter benutten van de landschappelijke kwaliteiten voor recreatie en toerisme;
- Dempen van klimaatinvloeden (o.a. hitte).

4.3.13 Groen dicht bij water

Het niet-opgehoogde deel van Sliedrecht, ten noorden van de Rivierdijk-Kerkbuurt-Molendijk, ligt zo laag dat er een kwel- en welsituatie heerst. Om het omhoogkomende water op te vangen en af te voeren is veel open water nodig. Deze waterstructuren zijn ook ecologische verbindingzones: belangrijke dragers voor het verspreiden van (water)planten en dieren binnen Sliedrecht. Ook het groen in en langs het water draagt daaraan bij. Soms zijn de oevers zo dichtbegroeid dat de belevingswaarde van het water lager is.

Sliedrecht streeft naar natuurvriendelijke oevers met een halfopen of open beeld, zodat het water beleefbaar is en blijft. De zichtbaarheid van water – gecombineerd met natuur – draagt ook bij aan andere maatschappelijke waarden, zoals recreatie (wandelen, picknicken, etc.) en klimaatadaptatie.

Door te werken met laag liggende, natuurvriendelijke oeverszones, dragen deze zones ook bij aan de waterberging bij eventuele piekbuien.

Als bomen langs watergangen staan, valt een deel van het blad in het water. Dat kan leiden tot meer baggervorming en een verminderde waterkwaliteit. Dit is geen reden om bomen langs watergangen te kappen. Wel overweegt de gemeente dit effect bij het eventueel planten van nieuwe bomen bij watergangen. Dit wordt gedaan in overleg met andere vakdisciplines, waaronder de sector water. Ook het waterschap wordt geraadpleegd als er bomen langs water worden geplant. Soms is een watervergunning nodig. Daarbij wordt gekeken naar het aantal bomen, de afstand tot de watergang en de boomsoortkeuze. Er zal overigens altijd enige bladval in het water blijven. De gemeente schat vooral in of het niet overmatig veel zal zijn.

4.3.14 Tijdelijk groen

De gemeente staat open voor tijdelijk groen. Dit betekent dat aan grond die enkele jaren braak ligt een tijdelijke groene of natuurlijke inrichting wordt geven. Deze inrichting blijft totdat men er gaat bouwen en/of ontwikkelen. Tijdelijk groen wordt in principe ontwikkeld op verzoek van en in overleg met de omwonenden. Daarbij wordt de tijdelijkheid duidelijk gecommuniceerd. De verwachte bestaansduur van de groene locatie bepaalt de inrichting en beplantingskeuze.

4.3.15 Snippergroen

Snippergroen zijn kleine stukjes groen die niet tot de hoofdgroenstructuur of de wijkgroenstructuur behoren. Dit zijn vaak kleine groenvakjes die relatief moeilijk te beheren zijn. Ze voegen vaak weinig toe aan de functionaliteit en de belevingswaarde van de openbare ruimte maar kunnen voor enkele omwonenden van grote waarde zijn. De gemeente is bereid om snippergroen te verkopen of te verhuren, zie 4.3.16.

4.3.16 Koop, huur en adoptie van gemeentegroen

Bewoners kunnen kleine stukjes groen van de gemeente kopen of huren. Bewoners kunnen ook groen van de gemeente adopteren. Het blijft dan openbaar gebied maar wordt door één of meer bewoners onderhouden.

Als er een verzoek binnenkomt voor koop, huur of groenadoptie, dan beoordeelt de gemeente die aanvraag aan de hand van het toetsingskader verkoop of verhuur of adoptie van gemeentegroen (Bijlage 3).

Gemeentegrond wordt niet zonder vergoeding in gebruik gegeven. Ook wordt meegewogen in hoeverre het groen bijdraagt aan functionaliteit en/of de beeldkwaliteit van de buitenruimte.

4.3.17 Risicovol groen bij speelplekken en schoolpleinen

Planten met stekels worden bij en op risicovolle plekken, zoals speelplekken en schoolpleinen niet geplant. Ze worden vervangen door stekelloze soorten als ze een gevaar vormen. Risicovolle giftige planten worden in heel de gemeente vermeden. Waar nodig worden planten met stekels bij herinrichting vervangen voor stekelloze planten.

A scenic view of a canal in a park. On the left, a large, gnarled tree trunk stands prominently, surrounded by yellow and white flowers. The canal flows through the center, reflecting the blue sky. On the right, more trees and greenery line the bank. In the background, a tennis court is visible through the trees.

5 Gemeentelijk beheer van groen en bomen

5.1 Regulier groenbeheer

Beeldkwaliteit

Het groen binnen de gemeente Sliedrecht is onderverdeeld in verschillende beheerniveaus. De beheerniveaus zijn gekoppeld aan de CROW-beeldkwaliteitsnormen A t/m C.

- Intensief (A): Plantvakken binnen dit niveau worden intensief onderhouden en hebben een zeer verzorgd uiterlijk. Dit beheerniveau geldt voor het centrum van Sliedrecht, de woonboulevard, de begraafplaats en enkele belangrijke herkenningspunten, zoals rotondes.
- Standaard (B): het standaard beheerniveau komt het meest voor, bijvoorbeeld in woonwijken. Dit niveau geeft een verzorgd beeld tegen redelijke kosten.
- Extensief (C): bij dit beheerniveau wordt het groen extensief onderhouden. Het wordt vooral toegepast in gebieden met hoge natuurwaarden, zoals de parkzone, een aantal parken en natuurlijk beheerder bermen. De kosten voor dit beheer zijn meestal lager.

Binnen elk beheerniveau passen een aantal beheergroepen: beplantingstypen die op hetzelfde niveau (kunnen) worden onderhouden:

- Intensief beheer: bomen, (bodembedekkende) heesters, hagen, vaste planten, perkplanten en gazon
- Standaard beheer: bomen, (bodembedekkende) heesters, bosplantsoen, hagen, vaste planten en gazon
- Extensief beheer: bomen, bosplantsoen, gazon, ruw gras (2 maal maaien) verschravingsvegetaties (1 à 2 maal maaien en maaisel afrapen) en oevervegetaties.

5.2 Natuurlijk beheer

Natuurlijk groenbeheer is een van de belangrijkste gemeentelijke ambities om de biodiversiteit te vergroten. De gemeente past waar mogelijk natuurlijk beheer toe. Met natuurlijk beheer wordt meer ruimte gegeven

aan ecologie en natuurlijke processen. De gemeente past deze vorm van beheer gericht toe.

- Gazons met een lage gebruiksintensiteit worden (gedeeltelijk) minder vaak gemaaid en zo omgevormd naar ruig en/of kruidenrijk gras waar inheemse soorten zich kunnen ontwikkelen.
- De gemeente werkt met inheemse boom- en plantensoorten, tenzij zwaarwegende redenen (zoals klimaatverandering) vragen om andere soorten.
- In plantvakken worden vaker vaste planten en inheemse kruidachtigen aangeplant om natuurlijke vijanden (zoals bepaalde vogels) van plaagdieren aan te trekken.
- Door nestkasten te plaatsen wordt ervoor gezorgd dat vogels zich gemakkelijker vestigen.
- De gemeente laat vaker natuurhoekjes ontstaan waar ecologisch waardevolle planten een plek krijgen, ook als deze planten er niet zo mooi uitzien.
- Wanneer het bestrijden van een soort noodzakelijk is probeert de gemeente dit altijd eerst op een biologische manier te doen.

5.3 Boombeheer

De gemeente Sliedrecht is eigenaar en beheerder van de bomen in de openbare ruimte.

Zorgplicht

De gemeente heeft als eigenaar/beheerder de zorgplicht voor deze bomen: de plicht om schade door nalatige zorg aan bomen te voorkomen. Dit betekent dat de gemeente aansprakelijk kan zijn wanneer schade of letsel ontstaat door (verwijtbaar) onvoldoende zorg voor de boom. Deze aansprakelijkheid vervalt wanneer de gemeente de zorgplicht heeft vervuld en dit op basis van registratie kan aantonen. De gemeente is daarom verplicht om zorgvuldig onderhoud aan het boombestand uit te laten

voeren. Ook moet de controles en het onderhoud goed worden geregistreerd om nalatigheid bij schade uit te kunnen sluiten.

In de rechtspraak wordt onderscheid gemaakt tussen drie typen zorgplicht bij bomen, zoals weergegeven in de tabel in de volgende kolom.

Vanwege deze zorgplicht:

- Voert de gemeente regelmatig boomveiligheidscontroles uit met gecertificeerde boomveiligheidscontroleurs

- Pleegt de gemeente onderhoud waar dit nodig is.

Tabel typen zorgplicht

Algemene zorgplicht	Het regulier noodzakelijke onderhoud en een periodieke controle op zichtbare gebreken
Verhoogde zorgplicht	Bomen met een verhoogde kans op gebreken/risicovorming worden met een verhoogde regelmaat (jaarlijks) gecontroleerd.
Onderzoeks-plicht	Als de aard/omvang van het gebrek niet geheel duidelijk is, wordt het met een aanvullend onderzoek vastgesteld. Zo nodig worden bijzondere maatregelen genomen om de onveiligheid weg te nemen.

Boomveiligheidscontrole

Ieder jaar wordt ongeveer een derde van de gemeentelijke bomen door opgeleide boomcontroleurs gecontroleerd op vitaliteit, veiligheid en onderhoudstoestand. Attentiebomen (bomen met een verhoogde kans op risicovorming) worden jaarlijks gecontroleerd.

Bij de controle wordt aangegeven welk onderhoud de boom nodig heeft om gezond verder te groeien. De inspecties worden geregistreerd in het beheersysteem van de gemeente. De boomveiligheidscontrole wordt uitgevoerd volgens de BVC (Boom Veiligheids Controle). De inspectie wordt uitgevoerd door een gecertificeerd boomveiligheidscontroleur.

5.4 Herplantfonds

De gemeente Sliedrecht heeft een herplantfonds voor de herplant van bomen. Het fonds wordt voornamelijk gevuld met gelden afkomstig van mensen die een kapvergunning hebben gekregen, zonder dat een fysieke herplantplicht wordt opgelegd (zie 4.1.1.D). De gemeente streeft ernaar om de inhoud van het herplantfonds te besteden in overleg met omwonenden en/of Sliedrecht Groen.

6 Groenstructuur

6.1 Structuuranalyse

De groenstructuur in de gemeente Sliedrecht (Bijlage 1) is opgebouwd uit drie schaalniveaus. Dit betreft de hoofdgroenstructuur, de wijkgroenstructuren en het woon- en buurtgroen. De groenstructuur is weergegeven in bijlage 1. Deze kaart uit het voorgaande groenbeleidsplan

zal geactualiseerd worden als de werkzaamheden in Sliedrecht-west voldoende gevorderd zijn.

De hoofdgroenstructuur bestaat groen dat belangrijk is voor heel Sliedrecht: het groene geraamte van het dorp. Dit gaat voornamelijk over

groen langs hoofdwegen en de parkzone langs de snelweg. Deze groenstructuur draagt sterk bij aan de groenbeleving van heel Sliedrecht en dient behouden en waar mogelijk versterkt te worden.

De wijkgroenstructuren zijn van belang voor de wijk maar niet voor heel Sliedrecht. Voorbeelden van wijkgroenstructuren zijn wijkparken, en groen langs gebiedsontsluitingswegen. Dit type groenstructuren draagt sterk bij aan de beleving van de wijk en dient net als de hoofdgroenstructuur waar mogelijk behouden en versterkt te worden.

Woon- en buurtgroen is vooral belangrijk voor de directe omwonenden. Dit betreft het groen in woonstraten en buurten. Op deze schaal moeten inwoners regie hebben over hun eigen directe woonomgeving. Dit draagt bij tot meer rentmeesterschap door bewoners en meer betrokkenheid bij de eigen leefomgeving.

6.2 Hoofdstructuur en parken

De hoofdgroenstructuur betreft de Parkzone langs de snelweg, het groen langs de hoofdwegen en enkele andere belangrijke lijnen: het onderhoud kan variëren van extensief (Parkzone) tot intensief (hoofdwegen). Bewoners zien in hun directe woonomgeving graag goed onderhouden groen waardoor het groen aan de wijkontsluitingswegen intensiever onderhoud vergt. Het groen bestaat er uit gazon, vaste planten en bloembollenstroken. In bijlage 2 is meer informatie over de hoofdgroenstructuur te vinden.

Hieronder een beschrijving van de structuren en de ambities die de gemeente ermee heeft.

6.3 Hoofdstructuur

Een belangrijk deel van de groene hoofdstructuur van Sliedrecht ligt langs (hoofd)wegen. Hieronder wordt de structuur langs de verschillende wegen kort beschreven en toegelicht.

1.	De dijk De dijk is een historische en verbindende lijn die door heel in Sliedrecht loopt. Sliedrecht is langs deze oude dijk ontstaan. De dijk heeft een smal profiel met wisselende bebouwing. Op de dijk staat weinig openbaar groen, zeker in het winkelgebied. De groene uitstraling wordt vooral bepaald door particuliere beplanting. <i>Ambitie: Conform de Dijkvisie Sliedrecht 2017-2027 het onderscheid tussen de dijk en het achterland versterken, Grote beeldbepalende bomen (particulier en gemeentelijk) blijven behouden, meer natuurlijke vegetatie.</i>
2.	De Stationsweg De Stationsweg is de belangrijkste noord-zuidverbinding in het dorp. De Stationsweg heeft een oude, zware tweezijdige kastanjebeplanting. Dit historische beeld staat onder druk omdat veel kastanjes op leeftijd zijn en niet altijd meer gezond zijn. <i>Ambitie: onderzoeken de mogelijkheden om de Stationsweg als laan te behouden</i>
3.	Kerkstraat- Dr. Langeveldplein-Merwestraat Deze straten vormen voor de groenstructuur een eenheid en ontsluiten de buitendijkse woonwijken. Ze zijn herkenbaar aan de met bomen geaccentueerde middenberm. <i>Ambitie: een helder en eenduidig beeld met een rij bomen in de middenberm, in de Kerkstraat aangevuld met vaste planten en in de andere straten met gras.</i>

4. Deltalaan – Thorbeckelaan	Deze wegen zijn de belangrijkste oostwest ontsluiting van Sliedrecht, aan beide uiteinden aantakkend op de dijk. Het groen bestaat uit bomen in een middenberm van gras (Deltalaan). Waar geen trottoirs langs de wegen liggen, bestaan de zijbermen uit gras en (langs de Deltalaan) vaste plantenborders. Waar op de Thorbeckelaan de middenberm ontbreekt staan de bomen in de zijbermen. <i>Ambitie: Eenduidig beeld van bomen van meer dan 15m hoog in combinatie met grasbermen (gedeeltelijk kort, gedeeltelijk ruw). Waar mogelijk vaste planten in de zijbermen.</i>
5. Rembrandtlaan en Burgermeester Winklerplein	Ook de Rembrandtlaan is een belangrijke oostwest ontsluiting in oost-Sliedrecht. Het profiel varieert. De beplanting langs de weg is niet eenduidig. Zo zijn er verschillende boomsoorten toegepast. Het Burgemeester Winklerplein is als marktplein en winkelgebied van belang voor heel Sliedrecht. Ook de bomen op het plein behoren tot de hoofdgroenstructuur. <i>Ambitie: Handhaven van het bestaande beeld. Waar mogelijk verrijken met onderbeplanting (bloemrijk gras, bollen, heesters)</i> <i>Zo mogelijk in het centrumgebied verharding inruilen voor groen. Uitvallende bomen worden zo mogelijk vervangen door andere soorten, waarbij het beeld minimaal verandert.</i>
6. Ouverture en Sonate	De Ouverture verbindt de wijk Baanhoek-West met het dorp, de dijk en de A15. Het groen bestaat uit bomen en grasbermen. De Sonate is de Hoogwaardig Openbaar Vervoer Drechtsteden

	verbinding (HOV-D) grenzend aan een brede parkstrook met natuur- en water. Dit zijn recent aangelegde groenstructuren met jonge beplanting. Een deel van de beplanting moet nog worden aangelegd. <i>Ambitie: uitgroei van de nu nog jonge beplanting met vooral langs de Sonate een sterke toename van de natuurwaarden.</i>
7. Adriaan Volkersingel	Langs het water staat een dubbele rij oude platanen in een grasstrook. Vanaf de weg is er zicht op de rivier. De oude bomen maken dit een zeer aantrekkelijke plaats. Deze weg is een belangrijke begrenzing van Sliedrecht. <i>Ambitie: Handhaven van het huidige beeld</i>
8. Havenstraat	Langs het water en de loswal staat een rij linden. Er is zicht op de haven. <i>Ambitie: De huidige inrichting met linden in bestrating is een goede keuze. Handhaven.</i>
9. Tolsteeg	Ter hoogte van de Parkzone en de woonwijk Werenbuurt wordt de Tolsteeg begeleid door knotwilgen. Op andere stukken heeft de tolsteeg een meer versnipperde uitstraling. <i>Ambitie: Streven naar een meer eenduidige uitstraling van het groen langs de Tolsteeg, gebaseerd op het historische beeld ervan.</i>

10. **Omgeving spoorlijnen**

De spoorlijnen scheiden het noordelijk deel van Sliedrecht van buitengebied. De spoorlijn van/naar Dordrecht doorsnijdt de bebouwde kom. Door de betonnen geluidswallen en de spoordijk, die naar het westen toe hoger wordt, is het veenweidegebied vanuit Sliedrecht niet te zien. In west-Sliedrecht vormt de spoordijk een zware fysieke en visuele barrière. In de lengterichting van het spoor vormen de spoorbermen en –taluds juist een belangrijke ecologische verbindingszone, die alleen door viaducten (A15, Sonate) onderbroken wordt.

Ambitie: een sterkere relatie met het buitengebied: visueel en ecologisch. Dit kan met een inrichting die refereert aan het buitengebied. Een sterkere fysieke relatie tussen bebouwde kom en veenweidegebied is wenselijk maar lastig. Verder kan deze zone in de lengterichting ontwikkeld worden als een stevige, vrijwel ononderbroken ecologische zone voor kleine zoogdieren, amfibieën, insecten e.d. Uitbuiten van de mogelijkheden van de ecologische verbindingszone in de lengterichting van het spoor.

11. **Craijensteijn**

De Craijensteijn wordt op korte termijn gereconstrueerd. Een aanzienlijk aantal van de bomen langs de weg zal daarbij vervangen worden. Het nieuwe beeld zal in eerste instantie bestaan uit gras, heesters, vaste planten en jonge bomen.

Ambitie: een weg met in de lagere beplanting een gevarieerder en kleuriger groenbeeld dan nu. Bomen die goed geplant zijn en zich kunnen ontwikkelen tot grote, volwassen exemplaren.

6.3.1 **Parkzone**

Ten zuiden van de A15 ligt de vrijwel aaneengesloten Parkzone, met vele paden. Op een aantal plaatsen sluit de zone aan op andere parken zoals het Dr. W. Dreespark. De Parkzone en de parken zijn van groot belang voor Sliedrecht, dankzij het groen en voorzieningen zoals de korfbalvelden, de sociale moestuin en de begraafplaats. De Stationsweg onderbreekt Parkzone. Ten westen van de Stationsweg, bij de Waalstraat, is de parkzone smal: een fietspad, een waterloop en een strook beplanting. De inrichting van de Parkzone en de aansluitende parken varieert van

natuurlijk tot juist cultureel. Het extensief beheerde natuurlijke groen (bosplantsoen, ruw gras, oevervegetaties) biedt plek aan een variatie aan dieren zoals bos- en bosrandvogels, insecten, amfibieën en kleine zoogdieren. Bovendien draagt dit groen bij aan de natuurbeleving van de parkbezoekers.

Ook de meer cultureel ingerichte en beheerde delen dragen bij aan de beleving, maar op een andere manier. Bijvoorbeeld via sport. In het oostelijke gedeelte van de strook (in een deel van de Kaai ter hoogte van

wijk De Grienden) is het oude slotenpatroon van het voormalige veenweidegebied nog grotendeels intact.

Gemeente Sliedrecht wil meer natuurlijk groen in de Parkzone en de parken. Daarvoor ziet de gemeente Sliedrecht verschillende mogelijkheden:

- Gazons worden waar mogelijk omgevormd naar extensief beheerd gras.

- Creëren van reliëf: verlagen en ophogen van het maaiveld. Nu door bodemdaling plekken in de parkzone natter worden, kiest de gemeente ervoor sommige plekken af te graven tot moeras of zelfs open water en met de vrijkomende grond andere plekken op te hogen. De verwerking van de grond dichtbij bespaart transportkosten en onderzoekskosten naar bodemverontreiniging. En verder – het hoofddoel - ontstaan zo gradiënten die leiden tot een grotere soortenrijkdom aan planten en dieren.
- Dode boomstammen blijven, waar mogelijk, op locatie liggen zodat zich in het verweerde hout flora en fauna kunnen vestigen.
- Snoeihout wordt, waar gewenst, gevormd tot takkenwallen waardoor meer schuilplekken voor kleine dieren ontstaan.

Hieronder volgt per locatie een korte toelichting.

Parken binnen de Parkzone	
1.	<i>Zone onder hoogspanningstracé Baanhoek West</i> Het gebied onder de hoogspanningsmasten is recent ingericht als een waterrijk gebied met eilanden. Het wordt een natuurrijk gebied met kruidenrijk ruw gras, natuurvriendelijke oevers en bomen.
2.	<i>Groengebied rond Reinenweer, Tolsteeg en sporthal 't Crayenest</i> Dit park heeft cultuurhistorische waarde (Tolsteeg) en natuurwaarden: bosplantsoen, knotwilgen, graslanden, waterlopen en poelen. De beplanting wordt grotendeels extensief beheerd. Op de oude plek van de Roald Dahlschool ligt een natuurspeelplaats.

3.	<i>Dr. Willem Dreespark</i> Dit park bestaat uit bosplantsoen, gazon, water en oevers. De oevers worden ecologisch beheerd. De rest van het park wordt intensief beheerd. Het ademt de sfeer van de Engelse landschapsstijl.
4.	<i>Begraafplaats</i> De begraafplaats staat op zichzelf met nu nog dichte randbeplanting. Momenteel wordt een uitbreiding van het aantal graven voorbereid, waarbij vooral langs de randen nieuwe graven komen. De randbeplanting zal dan veranderen. De begraafplaats wordt intensief beheerd voor een nette uitstraling. Die uitstraling en de rust blijven de ambitie op de begraafplaats
5.	<i>Volkstuinen, sociale moestuin en sportvelden</i> De gebruikswaarde van het blok met sportvelden, sociale moestuin en volkstuinen is hoog. De natuurwaarde moet het vooral hebben van de minder intensief gebruikte delen: de randen en in zekere mate de tuinen. Dit complex draagt bij aan de groene uitstraling van de parkzone.
6.	<i>Burgemeester Feitsmapark</i> Het Burgemeester Feitsmapark is een gebruikspark met niet overal een hoge natuurwaarde maar wel een hoge natuurbelevingswaarde. Binnen dit park liggen een kinderboerderij, Natuur Milieu en Educatiecentrum en een natuurspeelplaats.

7.	<i>Park bij de tien-hoog flats</i> Dit park bestaat uit waterpartijen, gazons, vrijstaande bomen, bosplantsoen, paden, trapveldjes en speelplaatsen. De waterpartij heeft natuurvriendelijke oevers. Het park wordt grotendeels extensief beheerd en intensief gebruikt voor wandelen en spelen.
8.	<i>De Kaai, Wijkpark de Grienden</i> Dit park is de oostelijke grens van de parkzone. Het park wordt veel gebruikt voor spelen en wandelen. In het westelijke deel is het slotenpatroon van het voormalige veenweidelandschap is nog te zien.
9.	<i>Tussen de Snelweg en de Betuweroute</i> Het bedrijventerrein ten noorden van de A15 is langs de randen groen 'aangekleed'. Langs de snelweg gaat het om kijknatuur: kruidenrijke grasbermen, met waarde voor insecten en kleine zoogdieren. Op het terrein van bedrijven, sportvelden en woonbebouwing zet dat beeld zich gedeeltelijk door. Ook zijn er bosplantsoenstroken. In deze strook zoekt de gemeente naar mogelijkheden voor groene en ecologische noord-zuidverbindingen. Lijnen als de spoorlijn naar Dordrecht, de Beijerinckstraat, de Stationsweg en de Zwijskade zijn het onderzoeken waard. Ook het terrein van de (te verplaatsen) sportvelden komt in aanmerking.
10	<i>Ten noorden van de spoorlijnen</i> Het buitengebied ten noorden van de spoorlijnen is nu veenweidegebied: een historisch open slagenlandschap van langgerekte percelen grasland, omgrensd door sloten. Dit landbouwgebied is een waardevol weidevogelgebied. Gezien de

	woningbouwopgave (Koers 2030, Omgevingsvisie) worden plannen ontwikkeld om delen van dit gebied te bebouwen. In dat geval zal direct ten noorden van de spoorlijnen een groene veiligheids- en geluidszone openblijven. In het groen kunnen diverse functies, waaronder zonnepanelen (Regionale Energie Strategie), een plaats krijgen. Het is aan te bevelen om de huidige vormen van het veenweidegebied in die strook zichtbaar te houden.
--	---

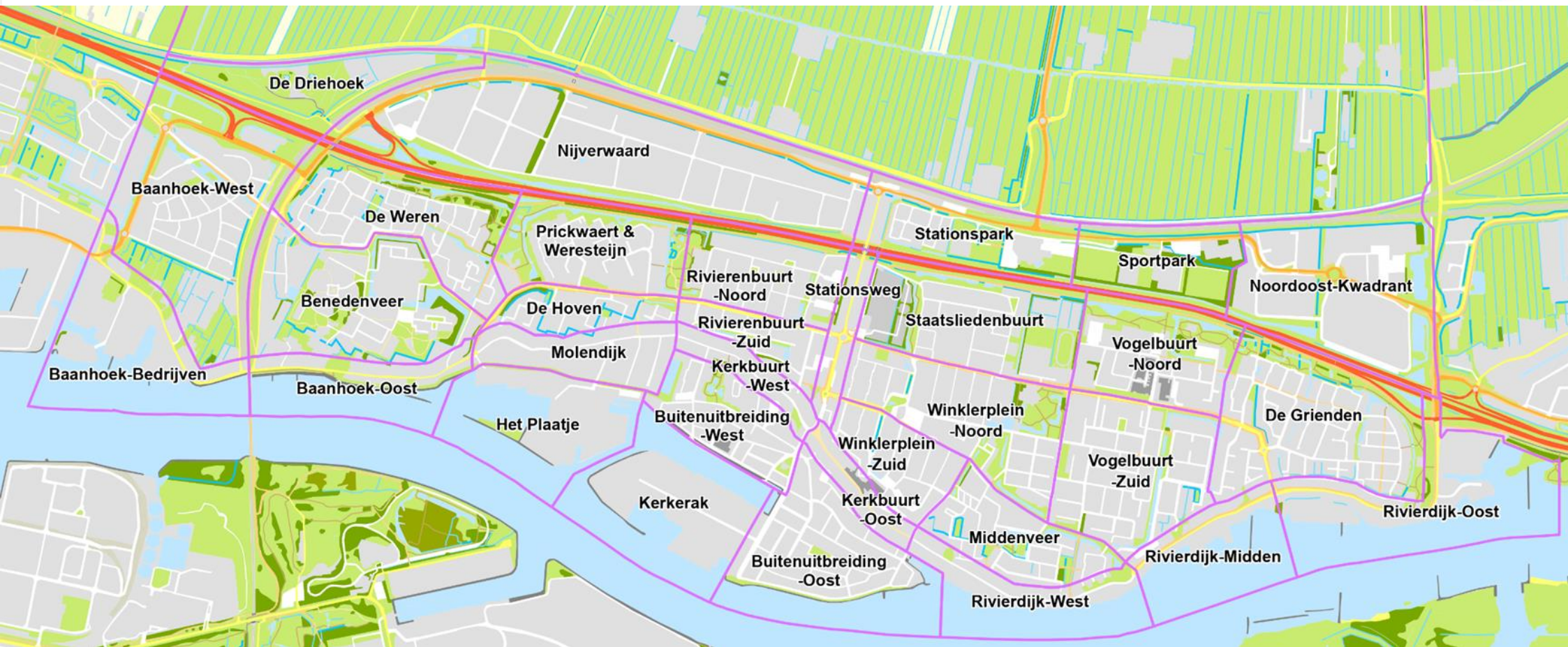
6.4 Wijkgroenstructuren

De wijkgroenstructuur is van belang op wijkniveau en bestaat vooral uit groen langs wijkontsluitingswegen en wijkparken. Dankzij dit wijkgroen zijn inwoners vanuit hun woning al snel in een groene omgeving, die vaak aansluit op de hoofdgroenstructuur. Wijkgroen wordt wat intensiever beheerd en heeft daarmee een wat verzorgder beeld dan het hoofdgroen in de parken. Wijkgroen draagt sterk bij aan de groene dooradering van Sliedrecht, waardoor vogels, insecten en kleine zoogdieren zich makkelijk tussen verschillende groengebieden kunnen verplaatsen.

De wijkgroenstructuren worden hieronder kort beschreven. Een aantal bedrijventerreinen en de zone langs de dijk (beschreven onder de hoofdgroenstructuur) worden daarbij buiten beschouwing gelaten.

Wijkgroen

1.	<i>Baanhoek-West en westelijk deel Benedenveer</i>
Twee jonge wijken met jong groen. De wijken ontleen hun groene beeld vooral aan de voortuinen, een aantal plantvakken met bomen en de hoofdgroenstructuren: Sonate, Ouverture en spoordijk. Daarnaast is het Mozartplantsoen een belangrijk wijkgroenelement, met speelvoorzieningen voor alle leeftijden. |
|----|---|

De buurten van Sliedrecht

2.	De Weren De wijk is enkele tientallen jaren oud en grenst aan de Parkzone maar heeft daar weinig visuele verbinding mee door de bebouwing en gesloten begroeiing. De wijkgroenstructuur in De Weren is gekoppeld aan de watergangen. Er is geen duidelijke wijkontsluitingsweg die bijdraagt aan de wijkgroenstructuur. Park Mooiweer herinnert aan het oude landschap, met boomgaanden. Het park heeft weinig groene verbindingen met de omgeving.
3.	Prickwaert & Weresteijn Rond de wijk staat groen uit de hoofdgroenstructuur: de Parkzone (veel water) in het westen, noorden en oosten en de Deltalaan in het zuiden. In de wijk zelf is de groenstructuur slecht ontwikkeld langs de doodlopende ontsluitingswegen. Omdat het meeste groen en de bomen volwassen zijn, voelt de wijk toch wel groen aan. Het is van belang dat er voldoende volwassen groen in deze wijk blijft.
4.	De Hoven De Hoven heeft gedeeltelijk een woonerfstructuur en bevat alleen buurtgroen, vaak met volwassen bomen. Het water in de wijk zit vaak wat 'weggestopt' tussen groen en bebouwing. In deze wijk is een betere beleving van de groen- en waterstructuur gewenst.
5.	Rivierenbuurt Noord en Zuid Dit is een typische jaren '60-wijk: rijtjeshuizen, flats en langs de noordrand bungalows. De woningen zijn gegroepeerd rond 'hofjes', waardoor de wijk redelijk groen ervaart. Er zijn twee rechte watergangen in de wijk, langs de Rijnstraat en langs de Grevelingenlaan, beide wijkgroenstructuur. In deze wijk moeten voldoende volwassen groen en bomen blijven. Gras en oevers in de wijkgroenstructuur kunnen wat natuurlijker beheerd worden.

6.	Buitenuitbreiding - West en Oost Qua opzet zijn dit typische jaren '50-wijken: dicht bebouwd, meestal zonder voortuin. Delen van de wijken zijn gerenoveerd. Er is weinig ruimte voor groen, zowel openbaar al privaat. Buitenuitbreiding oost moet het voor groen vooral hebben van de Adriaan Volkersingel en de Merwestraat (beide hoofdgroenstructuur). Ook buitenuitbreiding west heeft het groen vooral aan de randen (Havenstraat en Wilhelminastraat), die als wijkgroenstructuur fungeren.
7.	Staatsliedenbuurt - Winklerplein Noord en Zuid Deze wijken sluiten op verschillende hoofdgroenstructuren aan: Begraafplaats, Thorbeckelaan, Rembrandtlaan, Parkzone en centraal het Burgemeester Winklerplein. De Staatsliedenbuurt wordt in 2020/2021 ingrijpend gerenoveerd, waarbij ook het groen wordt vervangen. De wijk krijgt een vrij ruime opzet. Het beplantingplan bevat zeer gevarieerd groen en bomen. De beide Winklerplein-wijken bestaan vooral uit portiekflats en rijtjeswoningen met of zonder voortuinen. Er is weinig openbaar groen. Bomen zijn volwassen. Mogelijk kunnen de wijkgroenstructuren onderdeel zijn van groene (ecologische) noord-zuidverbindingen tussen Merwede en veenweidegebied. Denk aan de lijn Frans Halsstraat-Simon Stevinstraat-De Savornin Lohmanlaan en de lijn P.C. Hooftlaan - Prof. Kamerlingh Onneslaan – Prof. Lorenzlaan - Burg. Feitsmapark – sportvelden en volkstuinten.
8.	Vogelbuurt Noord en Zuid Vogelbuurt Zuid is een typische wijk met rijtjeswoningen met ruime voortuinen. Daar moet de wijk het voor het groen dan ook van hebben, want gemeentelijk groen is vrijwel alleen aanwezig in enkele noord-zuid lopende lijnen, met als belangrijkste de Zwanensingel-Leeuweriksingel. In de noordwesthoek, rond de flats

	liggen nog een aantal grote gemeentelijke groenvakken. Vogelbuurt Noord is gevarieerder van opzet: een deel met rijtjeshuizen met voortuinen en grote vakken openbaar groen, een supermarkt, een deel met bungalows: grote tuinen maar geen openbaar groen en een scholenzone omzoomd door flats, met grote openbaar groenvakken. In de vogelbuurt gaan de straten open voor de aanleg van het warmtenet en rioolvervanging. Veel groen gaat daarbij verloren. Het is de bedoeling om vergelijkbaar groen – in verjongde vorm – terug te brengen.
9.	<i>Middenveer</i> Deze wijk achter de dijk ervaart als ruim en groen, dankzij de vele wijkparkjes, zoals De Wiel en Het Middenveld. Zowel de wijkparkjes als de Boslaan herinneren aan het voormalige agrarische landschap: een boomweide, een 'weilandje' omzoomd door bomen, een knotwilgenlaantje. De wijk is recent opnieuw bestraat. Hoewel daarbij bomen zijn gerooid, zijn er 10% meer nieuwe bomen geplant. Ambitie: het groene 'agrarische' karakter behouden. De nieuwe bomen laten uitgroeien tot grote exemplaren.
10.	<i>De Grienden</i> De Grienden is een relatief jonge wijk met afwisselend rijtjeswoningen en (half-)vrijstaande woningen. De wijk is ruim opgezet met langs diverse wegen grote groenvakken met heesters en vaak halfwas bomen. De wijk wordt grotendeels omringd door de hoofdgroenstructuur. Met die watergangen, die vanuit de parkzone de wijk in steken, is de wijk redelijk waterrijk. Het water is vaak slecht zichtbaar doordat het aan de achterzijde van de woningen ligt of doordat de omgeving dicht begroeid is.

11.	<i>Bedrijventerrein Nijverwaard</i> Op dit bedrijventerrein staan vooral bedrijven voor productie en onderhoud, nauwelijks kantoren. Langs de Leeghwaterstraat (woonboulevard, zichtlocatie langs de A15) staan bedrijven die meer op (detail-)handel gericht zijn, in een iets verzorgdere architectuur. De brede hoofdgroenstructuur-strook langs de Beyerinckstraat doorsnijdt het terrein van noord naar zuid. Op het bedrijventerrein zelf staat geen groen van betekenis. De groenstrook langs de Beyerinckstraat kan deel uitmaken van een groene, ecologische verbinding tussen Merwede en veenweidegebied.
12.	<i>Stationspark en Sportpark</i> Stationspark heeft, als kantoorlocatie, een veel verzorgdere uitstraling dan Nijverwaard. Het terrein oogt enigszins groen dankzij het groen op de kantoorterreinen. Er ligt weinig openbaar groen. Een aantal wegen zijn privaat eigendom, terwijl nog braakliggende bedrijfsterreinen van de gemeente zijn. Sportpark (geheel van de gemeente) is aangemerkt als buurtgroen. De randen zijn begroeid met bosplantsoen, dat zeker enige natuurwaarden herbergt. Bij verplaatsing van de sportvelden is dit zoekgebied voor een eventuele groene (ecologische) noord-zuidverbinding.
13.	<i>Bedrijventerrein Noordoost-Kwadrant</i> Dit is een vrij jong, ruim opgezet bedrijventerrein met veel ruimte voor groenstructuren. De Sportlaan en de randen behoren tot de hoofdgroenstructuur, aan de oostrand gecombineerd met grote waterpartijen. Over het terrein loopt van noord naar zuid een waterloop (voormalige kavelsloot) met een brede wijkgroenstructuur. Het groen is nog vrij jong.

6.5 Buurtgroen

Het woon- en buurtgroen in Sliedrecht is al het groen dat niet tot de hoofd- of wijkstructuur behoort. Hieronder valt zowel het groen van de gemeente als het tuingroen van particulieren. Het woon- en buurtgroen groen vertoont grote verschillen in karakter en in de oppervlaktes per wijk. De Weren heeft veel buurgroen, terwijl in Buitenuitbreiding-Oost erg weinig ligt. Buurtgroen is belangrijk voor het woongenot de klimaatadaptatie en de biodiversiteit in de gemeente.

Gemeentelijk buurtgroen

Veel losse gemeentelijke groenvakken vallen in deze categorie. Per buurt kunnen de gemeentelijke beheerdoelen en beheerwijze anders zijn, afhankelijk van het karakter van het groenvak en van de buurt.

Niet-gemeentelijk buurtgroen

Particuliere (voor)tuinen dragen sterk bij aan het groene karakter van veel straten. De achtertuinen zijn vaak minder zichtbaar, maar kunnen toch erg belangrijk zijn voor de kwaliteit van de leefomgeving.

De gemeente kan vanzelfsprekend niet rechtstreeks sturen op de ontwikkeling van groen dat ze niet zelf in beheer heeft. Een minder gewenste inrichting, zoals verstening van een tuin, is toegestaan. Wel stimuleert en enthousiasmeert de gemeente particulieren om hun tuinen groen(er) in te richten, onder andere via Operatie Steenbreek en door zelf het goede voorbeeld te geven.

Uitgangspunten buurtgroen

Hoewel (voor-)tuinen sterk bijdragen aan een groen beeld en de groene functies, wil de gemeente daar niet van afhankelijk zijn. Ook als tuinen aanwezig zijn, kiest de gemeente ervoor om waar mogelijk eigen buurtgroen te ontwikkelen of in stand te houden.

Ook in het buurtgroen kiest de gemeente in principe voor een grotere soortenvariatie dan voorheen. Het kan nog zijn dat de gemeente kiest voor een hoofdboomsoort in een straat (per straat een andere). Wel wordt de hoofdboomsoort gecombineerd met andere soorten. Zo wordt een balans gevonden tussen diversiteit en een uniforme uitstraling. Bewoners kunnen als zij dit willen inspraak krijgen in de keuze van de hoofdboomsoort, uiteraard binnen bepaalde randvoorwaarden en met advies van de gemeente.

Soms komt buurtgroen in aanmerking voor groenadoptie, verhuur of verkoop, uiteraard binnen de randvoorwaarden in bijlage 3.

Snippergroen

Sommige gemeentelijke groenvakken hebben weinig toegevoegde waarde als buurtgroen, terwijl ze uiteraard wel beheer vragen. De gemeente probeert de hoeveelheid snippergroen terug te dingen en staat open voor adoptie, verhuur of verkoop van dat groen, binnen de randvoorwaarden zoals verwoord in bijlage 3.

7 Organisatie en samenwerking

7.1 Intern

Zoals elke gemeente heeft Gemeente Sliedrecht een zeer breed takenpakket, van burgerzaken, tot zorg, ruimtelijke ordening en openbare ruimte. De gemeentelijke organisatie werkt vooral met eigen personeel, maar besteedt ook extern uit. Intern wordt rekening gehouden met verschillende rollen binnen de gemeente en werkt men zo veel mogelijk integraal.

Integraal werken

Integraal werken betekent dat bij de planvorming en uitvoering van sectoraal beleid (zoals groen, wegen of riool) afstemming wordt gezocht met andere sectoren. Voor groenbeleid wordt deze samenwerking vooral gezocht met andere sectoren in het fysieke domein, maar samenwerking met het sociaal domein komt ook voor.

Zeker bij ruimtelijke planvorming is integraal werken belangrijk. Door een plan te ontwikkelen met medewerkers uit verschillende sectoren en dus verschillende deskundigheden, zijn al vroeg in het proces de kansen en randvoorwaarden voor het plan duidelijk. Daarmee neemt de kwaliteit van het plan toe en nemen de risico's af. Ook wordt de ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte efficiënter uitgevoerd en worden kansen vaker gesignaleerd en beter benut. Daarmee komt het vaker voor dat elementen in de buitenruimte multifunctioneel worden uitgevoerd en dus meerdere functies tegelijk vervullen. Ook wordt veel voorzienbare schade aan elementen in de buitenruimte vermeden.

In eerste instantie is meestal de beleidsadviseur groen bij dergelijke projecten betrokken. Hij bespreekt de projecten met de andere groene collega's en brengt hun kennis weer in het projectoverleg, vaak in de vorm van kansen of randvoorwaarden. Als het project concreter wordt en vordert, raken ook de andere groene medewerkers, zoals werkvoorbereider en toezichthouder, steeds meer betrokken.

De gemeente wil het integraal werken nog verder uitwerken in assetmanagement. Assetmanagement is het management van bedrijfsmiddelen (in dit geval de openbare ruimte of delen daarvan), zodat die optimaal presteren, oftewel hun functies optimaal vervullen. Die

functies moeten dus helder zijn en kwaliteiten van een element in de openbare ruimte moeten optimaal zijn om die functies te kunnen vervullen. Daarop wil de gemeente sturen via het assetmanagement.

Meldingen afhandelen

Als Sliedrechters een situatie signaleren die aandacht vraagt van de gemeente kunnen zij een melding doen via Fixi. De gemeente Sliedrecht streeft ernaar om de meldingen gericht en binnen algemene normtijden af te handelen. Het doel bij de afhandeling van meldingen is dat de oorzaak wordt verholpen. In enkele situaties zal het niet direct mogelijk zijn om de oorzaak van de melding te verhelpen. In zulke gevallen wordt aan de melder gecommuniceerd waarom de oorzaak (nog) niet weg te nemen is.

Regulier beheer

De gemeente voert groenbeheer in de regel uit met de eigen dienst en het eigen machinepark. Voor sommige werkzaamheden heeft de gemeente een raamcontract met Drechtwerk Groen, een partij die onder andere

sociale werkvoorziening verzorgt. Specialistisch werk, waarvoor de gemeente de kennis, de machines of andere capaciteit niet heeft, wordt uitbesteed. Als dit om grotere bedragen voor één (raam-)contract gaat, start de gemeente een aanbestedingstraject op, waar (groen)aannemers zich op kunnen inschrijven. Aan de hand van een selectie wordt de meest geschikte partij gekozen voor het werk.

7.2 Betrekken van externe partijen

De gemeente heeft externe partijen nodig bij het groenbeheer, soms omdat ook zij openbare ruimte beheren (bijvoorbeeld woningcorporaties, ander overheden), soms omdat de kennis en mogelijkheden van nut zijn voor de openbare ruimte en de samenleving. Daarom werkt de gemeente bij de ontwikkeling en uitvoering van het groenbeleid samen met verschillende soorten externe partijen.

Woningcorporaties

Woningcorporatie Tablis is eigenaar van een groot aantal woningen in de gemeente en soms ook van gronden er omheen. De samenwerking tussen gemeente en Tablis levert voor beide partijen veel op. De gemeente kan – mede in het belang van de corporatie – zorgen voor een gezonde, aangename en duurzame leefomgeving. De woningcorporatie kan de eigen gronden en woningen verduurzamen, wat juist een gemeentelijke doelstelling is. Ook beheert Tablis de delen van de openbare ruimte die ze zelf in eigendom heeft. Daarom is een goede samenwerking tussen Tablis en de gemeente essentieel.

Bewoners

In veel gevallen betreft de gemeente bewoners bij het groenbeheer. Op verschillende plaatsen in dit beleidsplan wordt beschreven in welke gevallen dat is en op welke manier de bewoners betrokken worden.

Bewonersorganisaties & kennisgroepen

Binnen Sliedrecht zijn er een aantal 'groene' organisaties actief, zoals Stichting Sliedrecht Groen en NME "De Hooizolder". Deze organisaties hebben veel specialistische kennis over bijvoorbeeld lokale (aanwezige én ontbrekende) natuurwaarden, natuureducatie, natuurlijke beheermethoden, enz. De gemeente betreft deze organisaties graag bij de groene planvorming en bij de bewustmaking van inwoners. Ook andere

kennisgroepen worden, wanneer relevant, betrokken bij planvorming en participatie.

Drechtsteden

Regio Drechtsteden is een regionaal samenwerkingsverband tussen de zeven Drechtsteden. De Drechtsteden hebben samen een agenda opgesteld met verschillende toekomstdoelen. De Drechtsteden willen een vitale en aantrekkelijke regio zijn en blijven. Waar mensen graag wonen, werken en recreëren. Er wordt in de breedte gekeken naar verschillende thema's. Zo ook het thema wonen, waarbij aantrekkelijk, bijzonder en duurzaam wonen hoog op de agenda staat. Gemeente Sliedrecht werkt regelmatig samen met Drechtsteden of een aantal gemeenten uit dat verband, bijvoorbeeld voor inkoop of voor kennisuitwisseling.

A scenic view of a park. In the foreground, there is a dense field of white flowers, possibly cow parsley, growing along a small, calm stream. The stream flows from the center towards the right. Several large, mature trees with green and some yellowing leaves stand along the banks of the stream. In the background, a long, low building with a glass facade is visible behind a line of trees. The sky is clear and blue.

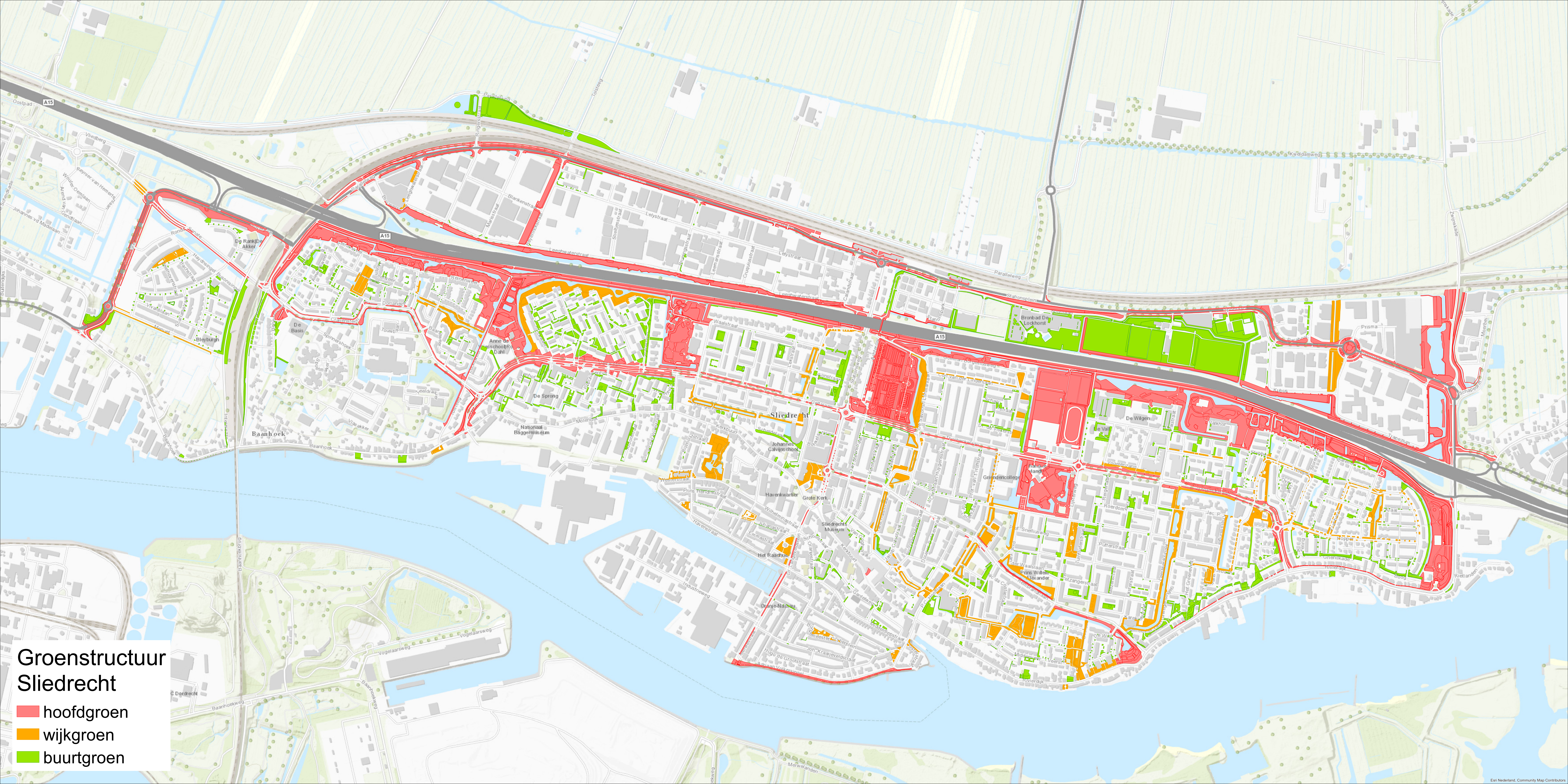
8 Financiën

Met dit groenbeleidsplan kiest Sliedrecht voor beleidswijzigingen zoals beheer dat meer gericht is op biodiversiteit, meer variatie aan vaste planten, betere bescherming van bomen en een meer klimaatadaptieve inrichting. Veel van deze beleidswijzigingen zijn een groene concretisering van bovenliggend beleid, zoals het klimaatbeleid en ruimtelijk beleid. De beleidswijzigingen uiten zich in beheerwijzigingen, zoals meer hooilandbeheer, een planmatiger boombeheer, een aangepast snoei-beheer en de invoering van een aantal extra beheervormen, zoals takkenrillen en waterberging. Die beheerwijzigingen leiden tot een hogere structurele budgetbehoefte van € 40.000,- voor groen.

Bijlagen

**Groenstructuur
Sliedrecht**

- hoofdgroen
- wijkgroen
- buurtgroen

Bijlage 2 – Aanvullende toelichting hoofdgroenstructuren

Wegen

1. De dijk

De dijk vormt een verbindend en herkenbaar element in Sliedrecht. Ook is het de oudste weg en daarmee de oorsprong van Sliedrecht. De dijk is voor een groot deel bebouwd. Het profiel tussen de bebouwing is smal en de bebouwing is zeer gevarieerd. Dijkverzwaring heeft het oostelijk deel van de dijk veranderd.

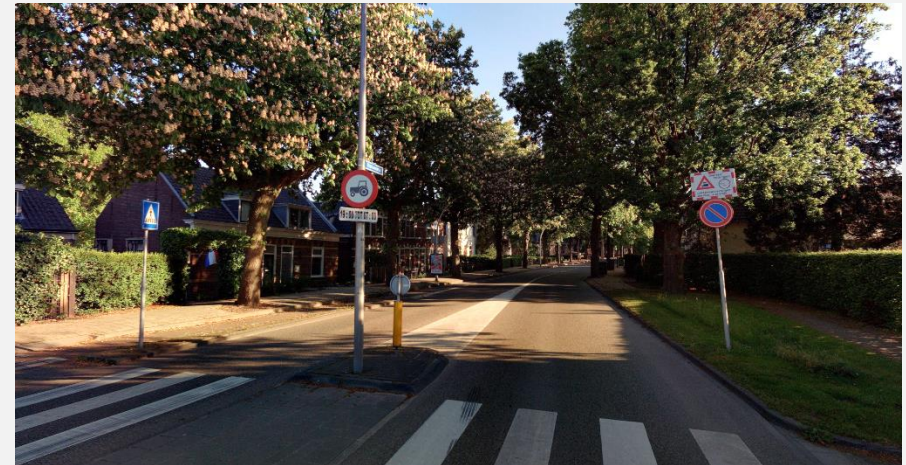
De groene en landelijke uitstraling van het dijklint wordt in belangrijke mate bepaald door de beplanting op privé-erven. Bomen en struiken op het (voor)erf, heggen en hagen als erfafscheiding en groene doorkijkjes zorgen voor de groene uitstraling van de dijk. Via de doorkijkjes is zicht op achtererven, waar in enkele gevallen ook nog een landelijke invulling aanwezig is, zoals een boomgaard of een weilte met schapen of geitjes. Zeker de diepe percelen dragen bij aan de beleving van de dijk als landelijk gebied in een verstedelijkte polder.

Ambitie: Uit de Dijkvisie 2017 – 2027 komen enkele ambities op het gebied van groen naar voren. Zo bestaat de wens om het onderscheid

tussen de dijk en het 'achterland' te versterken. Dit wordt gedaan door het talud in te richten met laagblijvend groen. Grote beeldbepalende bomen op of naast de dijk mogen niet worden gekapt. Dit geldt voor zowel particuliere als openbare gronden. Om een meer gevarieerd beeld te krijgen komt op de dijklichamen en taluds meer natuurlijke vegetatie. Daarnaast worden particulieren aangemoedigd om bloembakken tegen de voorgevel te plaatsen zodat het dijklint een groenere en fleurige uitstraling krijgt.

2. Stationsweg

De Stationsweg is de belangrijkste ontsluitingsas dwars op de dijk. De weg heeft sinds eind 2003 geen aansluiting meer op de snelweg. Het blijft wel een belangrijke verbinding tussen het station, de bedrijventerreinen, sportvoorzieningen en de woonwijken. De Stationsweg is zwaar beplant met kastanjes aan beide zijden van de weg. De historische waarde van de weg wordt hierdoor benadrukt.

Ambitie: Cultuurhistorisch passende boomsoort met een hoogte van meer dan 15 meter aan beide zijden van de weg. Het huidige beeld past hier zeer goed. Gezien de kwaliteit van een deel van de bomen en toekomstige veranderingen van het wegprofiel moet er een visie

worden opgesteld op het beheer en renovatie van deze bomenstructuur.

3. Kerkstraat- DR. Langeveldplein-Merwestraat

Deze straten liggen in het verlengde van de Stationsweg. De Merwestraat eindigt bij de rivier. Ze vormen voor de groenstructuur een eenheid en ontsluiten de buitendijkse woonwijken. Deze straten hebben een herkenbaar beeld door de met bomen geaccentueerde middenberm.

Ambitie: Sinds de reconstructie in 2003 hebben het Dr. Langeveldplein en de Kerkstraat een eenduidige en herkenbare inrichting. Helaas moesten de lindebomen vervangen worden. Door de heldere toepassing van zuilbomen in gras/vaste planten wordt weer een fraai beeld bereikt.

4. Deltalaan – Thorbeckelaan

Deze wegen vormen de belangrijkste oost-west ontsluiting van Sliedrecht. Aan beide uiteinden takt de weg aan op de dijk. Het profiel van de weg is als gevolg van de gefaseerde aanleg wisselend. Het groen bestaat uit bomen, grasbermen en bermen met vaste planten.

Ambitie: Voor de Deltalaan duurzame bomen met een hoogte van meer dan 15 meter. Door de grasbermen ontstaat een eenduidig

beeld. Eerste deel vanaf de Deltalaan bestaat uit smalle grasbermen met bomen. Hierna gaat de Thorbeckelaan over op een deel met een eenduidige bomenrij in middenberm van gras. Ter hoogte van de Vogelbuurt is een brede middenberm met bomen met een hoogte van meer dan 15 meter. Het laatste deel bestaat uit een divers beeld met gras, soms nog heesters en groepen bomen.

5. Rembrandtlaan en Burgermeester Winklerplein

De Rembrandtlaan vormt naast de Thorbeckelaan een belangrijke oost-west ontsluiting in het oostelijk deel van Sliedrecht, tussen de Stationsweg en de Rivierdijk. Het profiel is variabel, afhankelijk van de wijk waar de weg langs ligt. De beplanting langs de weg is niet eenduidig. Zo zijn er verschillende boomsoorten toegepast. De bomen en ondergroei in het centrum staan in de middenberm. De ondergroei bestaat hier uit vaste planten en enkele heesters. Dit geeft een kleurrijk beeld. Het Burgemeester Winklerplein ligt aan de

Rembrandtlaan. Functioneel gezien is het plein van belang voor heel Sliedrecht doordat het fungeert als marktplaats, door de winkels en het busstation. De bomen langs dit plein behoren mede hierdoor tot de hoofdgroenstructuur.

Ambitie: Het toekomstbeeld is een eenduidige inrichting met één hoofdboomsoort langs de gehele Rembrandtlaan die eenduidig wordt toegepast. Waar mogelijk wordt de weg aan twee zijden beplant met bomen. Op plaatsen waar dit niet goed mogelijk is staan de bomen in de middenberm. Waar onvoldoende ruimte aanwezig is worden geen bomen toegepast. De ondergroei bestaat uit een eenduidige toepassing van gras en/of heesters.

Voor de middenberm in het centrum wordt een uitzondering worden gemaakt. De toepassing van vaste planten en bollen i.p.v. gras maken dit deel van het centrum zeer herkenbaar. Het Burgemeester Winklerplein moet ook in de toekomst herkenbaar blijven door bomen. In een nieuw uit te werken plan voor het plein is het van belang dat de boomstructuur blijft of waar dat niet lukt opnieuw ontwikkeld wordt.

6. Ouverture en Sonate

De Ouverture verbindt de wijk Baanhoek-West met het dorp en de dijk. Het groen bestaat uit bomen en grasbermen. De Sonate is de Hoogwaardig Openbaar Vervoer Drechtsteden verbinding (HOV-D) met aan weerszijden grasbermen en aan de oostzijde station Baanhoek-West.

7. Adriaan Volkersingel

Langs het water staat een dubbele rij oude platanen in een grasstrook. Vanaf de weg is er zicht op de rivier. De oude bomen maken dit een zeer aantrekkelijke plaats. Als begrenzing van Sliedrecht is dit een belangrijk onderdeel van de hoofdgroenstructuur.

Ambitie: De monumentale platanen in gras zorgen voor een zeer fraai beeld, een goed voorbeeld voor andere wegen in de hoofdgroenstructuur. De bomen langs de Adriaan Volkersingel zijn volgroeid, het streefbeeld is hiermee bereikt en dient behouden te blijven.

8. Havenstraat

Langs het water en de loswal ligt de Havenstraat met een rij linden. Er is zicht op de haven.

Ambitie: Gezien de beschikbare ruimte is de huidige inrichting met linden in bestrating een goede keuze. Belangrijk is dat de ontwikkeling en duurzaamheid van de bomen gewaarborgd wordt. Als dit het geval is ontwikkeld de Havenstraat zich tot een aantrekkelijke verblijfsplek en een herkenbare begrenzing van Sliedrecht.

9. Tolsteeg

De Tolsteeg heeft ter hoogte van de Merwebolder geen begeleidende beplanting. Ter hoogte van de woonwijk Craijensteijn en in de

parkzone wordt de Tolsteeg begeleid door els en knotwilg. Bij de snelweg wordt de Tolsteeg onderbroken. Op het bedrijventerrein Nijverwaard krijgt de Tolsteeg de naam Beyerinckstraat. Langs deze weg is nog een groenstrook aanwezig, maar juist hier is de herkenbaarheid niet goed, door het ontbreken van water en karakteristieke beplanting. Ten noorden van het spoor gaat de weg weer door als Tolsteeg.

Uitgangspunten: Het verdient aanbeveling de eenduidige cultuurhistorisch verantwoorde inrichting van de Tolsteeg te handhaven en waar mogelijk te realiseren c.q. te versterken. Zo blijft deze belangrijke historische weg herkenbaar.

10. Omgeving spoorlijnen

De spoorlijnen zijn met hun bermen in de lengterichting een goede ecologische verbingszone, terwijl ze in de dwarsrichting juist een zware ecologische en visuele barrière zijn. Ze scheiden het noordelijk deel van Sliedrecht van buitengebied. De spoorlijn van/naar Dordrecht doorsnijdt de bebouwde kom. Door de betonnen geluidswallen en de spoordijk, die naar het westen toe hoger wordt, is het veenweidegebied vanuit Sliedrecht niet te zien. In west-Sliedrecht vormt de spoordijk een zware fysieke en visuele barrière.

Ambitie: gebruik maken van de verbindende oost-westlijn en in noord-zuidrichting een sterkere relatie met het buitengebied: visueel en ecologisch. Dit kan met een inrichting die refereert aan het buitengebied. Een sterkere fysieke relatie tussen bebouwde kom en veenweidegebied is wenselijk maar lastig. Verder kan deze zone ontwikkeld worden als een stevige, vrijwel ononderbroken ecologische zone voor kleine zoogdieren, amfibieën, insecten e.d.

11. Craijensteijn

De Craijensteijn wordt op korte termijn gereconstrueerd. Een aanzienlijk aantal van de bomen langs de weg zal daarbij vervangen worden. Het nieuwe beeld zal in eerste instantie bestaan uit gras, heesters, vaste planten en jonge bomen.

Ambitie: een weg met in de lagere beplanting een gevarieerder en kleuriger groenbeeld dan nu. Bomen die goed geplant zijn en zich kunnen ontwikkelen tot grote, volwassen exemplaren.

Parkzone

1. Zone onder hoogspanningstracé Baanhoek West

Het gebied onder de hoogspanningsmasten is ingericht als een waterrijk gebied met eilanden die niet toegankelijk zijn. Hier zal een natuurvriendelijk beheer toegepast worden.

2. Groengebied rond Tolsteeg en sporthal 't Crayenest

Dit is een park met een natuurlijk voorkomen met bosplantsoen, graslanden en verschillende waterlopen en poelen. De beplanting wordt grotendeels extensief beheerd. Het park wordt gebruikt om te wandelen. Ook kunnen mensen hier dicht bij huis wat natuur beleven. De natuurwaarde van het park ligt met name in de water- en oeverbeplantingen. In de verschillende poelen bevinden zich

interessante oeverplanten, zoals bijvoorbeeld egelskop. Ook komen er verschillende soorten amfibieën voor. De zuidrand grenst aan de Deltalaan. Hier ligt op de voormalige locatie van de Roald Dahlschool een natuurspeelplaats.

3. Dr. Willem Dreespark

Dit park bestaat uit bosplantsoen, gazon, water en oevers. Het water en de oevers worden ecologisch beheerd. Dat is lastig vanwege de zeer voedselrijke bodem. Het overige delen van het park, waaronder het bosplantsoen, worden intensief beheerd. Hierdoor is de natuurwaarde beperkt. Het park wordt gebruikt om te spelen en te wandelen. Dankzij het verbeterplan voor het park, uit 2009, heeft het park nu meer gebruiksfuncties dan voorheen.

4. Begraafplaats

De begraafplaats is een op zichzelf staande plaats met dichte randbeplanting. Vanzelfsprekend heeft de begraafplaats een heel eigen karakter. Het beheer is intensief zodat het groen er verzorgd uitziet. De oude bomen en het overige groen op de begraafplaats dragen bij aan het groene karakter van de parkzone en hebben ook een zekere natuurwaarde. De gemeente is bezig met het ontwerp voor een uitbreiding van de begraafplaats aan het afronden. Dankzij nieuwe

rijen graven langs de randen, zal de randbeplanting van de begraafplaats daarbij aanzienlijk veranderen.

Ambitie: creëren van een nieuwe fraaie randbeplanting: een opnieuw besloten sfeer voor de begraafplaats. Op de begraafplaats het verzorgde beeld handhaven.

5. Volkstuinen, sociale moestuin en sportvelden

Het complex van sportvelden, sociale moestuin en volkstuinen ligt direct ten noorden van het Burgemeester Feitsmapark. De volkstuinen grenzen aan de sportvelden. Ze hebben een eigen karakter en een specifieke functie. Het gebruik is intensief en de natuurwaarde is zeker op de sportvelden laag.

6. Burgemeester Feitsmapark

Het Burgemeester Feitsmapark is een gebruikspark. In het park ligt een kinderboerderij, een Natuur, Milieu en Educatiecentrum (NME) en natuurspeeltuin De Woeste Weide die van belang zijn voor recreatie en educatie. Een groot deel van het park wordt intensief beheerd, de natuurwaarde is over het algemeen laag.

7. Park bij de tien-hoog flats

Dit park wordt intensief gebruikt om te wandelen en te spelen. Er liggen veel gazons, paden en trapveldjes. Aan de noordzijde van de bebouwing liggen bovendien een aantal speelplaatsen.

8. Wijkpark De Kaoi (De Grienden)

In 2003 is ten oosten van de Boog het laatste deel van wijkpark de Grienden aangelegd. Dit vormt de oostelijke begrenzing van de parkzone. Wijkpark de Grienden wordt vooral gebruikt om te spelen en

te wandelen. Het westelijk deel heeft een landschappelijk karakter met enkele cultuurhistorisch waardevolle elementen.

9. Tussen de Snelweg en de spoorlijnen

Langs de noordkant van de snelweg ligt een groene zone. Over het algemeen is dit een veel smallere strook met andere functies. Het groen begeleidt de snelweg en vormt een aantrekkelijke aankleding van het bedrijventerrein. De strook heeft tegenwoordig een open karakter, zodat de bedrijven herkenbaar zijn vanaf de snelweg. Deze groenstrook staat in verbinding met het groen rond de sportterreinen en met enkele noord-zuid lopende groenstroken op de bedrijventerreinen.

10. Ten noorden van de spoorlijnen

De spoorlijnen vormen de grens tussen Sliedrecht en het buitengebied. Dit gebied kenmerkt zich als een veenweidegebied. Een open slagenlandschap met historische waarde van langgerekte percelen grasland, omgrensd door een stelsel van watergangen. 's Winters is dit het foerageergebied voor de kleine zwaan en ganzen.

Bijlage 3 – Toetsingskader voor verkoop, verhuur of adoptie van gemeentegroen

- Bij verkoop, verhuur of adoptie aan particulieren mag het groen geen onderdeel zijn van de hoofdgroenstructuur of de wijkgroenstructuur;
- De te kopen of huren grond grenst direct aan het eigendomsperceel van degene die het wil kopen of huren;
- De verkoop of verhuur heeft geen sterk negatieve gevolgen voor het beheer van het aangrenzend groen en/of voor de groeiomstandigheden van de bomen;
- Er ligt geen hoofdriolering of hoofdwaterleiding in het te verkopen of verhuren gemeentegroen;
- Bij aanwezigheid van kabels en/of leidingen alleen verkoop indien betreffend nutsbedrijf schriftelijk in kan stemmen met verkoop (onder voorwaarde van vestiging van een recht van opstal of omlegging kabels/leidingen voor rekening aanvrager).
- De grond is niet van belang voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de aanleg van parkeerplaatsen;
- Het perceel dient voor rekening van de koper, dan wel huurder te worden afgescheiden;
- Bij erf- en perceelafscheidings dient te worden voldaan aan de richtlijnen voor het vergunningsvrij bouwen van erf- en perceelafscheidings. Op het te verkopen gemeentegroen rust geen bouwverbod. Het perceel zal op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het daarop gebaseerde Besluit omgevingsrecht (Bor) 'vergunningvrij' bebouwd kunnen worden, dan wel na het verkrijgen van de eventueel daarvoor benodigde omgevingsvergunning bebouwd mogen worden. Te verhuren percelen mogen niet worden bebouwd, met uitzondering van erf- en perceelafscheidings.

Naast de hierboven genoemde voorwaarden zal bij aanvragen worden meegewogen in hoeverre het groen bijdraagt aan de functionaliteit en/of beeldkwaliteit van de buitenruimte. Nieuwe aanvragen of herhaalde verzoeken tot verhuur van nieuwe (nog niet verhuurde) percelen gemeentegroen worden alleen gehonoreerd onder de aanvullende voorwaarde dat de aanvrager de huurprijs voor de grond voor een periode van 10 jaar ineens en bij vooruitbetaling zal voldoen.

Bestaande gevallen en huurmutaties

Bestaande huurovereenkomsten worden gerespecteerd. Waar mogelijk worden de reeds verhuurde percelen te koop aangeboden aan de huidige huurders. Bij huurmutaties (zoals verhuizen of overlijden van de huurder) wordt de grond aan de nieuwe eigenaar/bewoners van het bijbehorende pand te koop aangeboden. Indien niet op het koopaanbod wordt ingegaan, kan het perceel opnieuw worden verhuurd.

Volkstuinen kunnen bij huurmutaties opnieuw worden verhuurd. Verkoop van volkstuinpercelen is niet aan de orde.

Verhuur of verkoop van grond in hoofd- of wijkgroenstructuren scholen, verenigingen, instellingen of bedrijven

Onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de kwaliteit van het groen wordt behouden, gecompenseerd of verbeterd, is het mogelijk om groen dat onderdeel is van een hoofd- of wijkgroenstructuur te verhuren of te verkopen aan scholen, verenigingen, (maatschappelijke) instellingen of bedrijven (geen eenmansbedrijven).

Verkoop of verhuur van groen binnen de hoofd of wijkgroenstructuur wordt altijd beoordeeld door het college van Burgemeester en Wethouders, zowel bij het aangaan van de overeenkomst als (in het geval van verhuur) eventuele huurmutatie. In het geval van verhuur is de vooruitbetalingsplicht over een periode van 10 jaar dan geen aanvullende voorwaarde.

Groenadoptie

Voor groen zoals plantvakken en plantbakken kan een zogenaamde overeenkomst tot groenadoptie worden afgesloten. Hierbij blijven de groenpercelen openbaar en mogen dus niet omheind en/of bij de tuin van de aanvrager worden getrokken. Deze percelen worden door de aanvrager onderhouden nadat de onderhoudsafspraken schriftelijk zijn vastgelegd. Buurtbewoners kunnen dit samen oppakken wat de sociale cohesie en de tevredenheid over het onderhoud in de buurt of straat bevordert. Op locaties met veel grote bomen worden in het najaar bladkorven geplaatst waarin bewoners de bladeren uit de openbare ruimte kunnen verzamelen.